

พระบรมราชาบาทและพระราชดำรัส เกี่ยวกับ ครองคน

อิสริยาภรณ์ 11 มี.ค. 12 “... เมื่อวานขึ้นหน่วยตำรวจชายแดนและพลร่มที่ตำบลบ้านด่านถูกผู้ก่อการร้ายหรือในสถานการณ์เช่นนั้น เรียกได้ว่าผู้รุกราน เข้าล้อม จนถึงเมื่อวานนี้ก็ยังล้อมอยู่ ต้องส่งเครื่องบิน โดยเฉพาะเฮลิคอปเตอร์ไปช่วย เฮลิคอปเตอร์ลง ไปช่วยนำคนเจ็บขึ้นมาได้ 5 นาย คนตายอีก 2 ศพ นำไปส่งที่เชียงใหม่ แต่ว่าจะบินลงไปช่วยได้ก็ถูกระดมยิงยับเยินไปด้วยกันทุกลำ เฮลิคอปเตอร์ลง ไปช่วยนั้นมิใช่ของกองทัพบก กองทัพอากาศ และของตำรวจ ถึงจะเป็นเฮลิคอปเตอร์ชนิดเดียวกัน ก็อยู่คนละเหล่า ถ้าแต่ละเหล่าไม่รู้จักร่วมมือกัน ไม่รู้จักปฏิบัติการร่วมกัน ก็จะทำงานไม่สำเร็จ เหตุการณ์เมื่อวานนี้ยังทำให้เห็นอีกด้วยว่า ถ้าเราไม่ร่วมมือกัน จะมีความมั่นคงไม่ได้ มีแค่ 3 เหล่าที่กล่าวแล้วเท่านั้นที่จะต้องร่วมมือกัน ยังมีทางฝ่ายปกครองด้วย คือตั้งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดลงไปจนถึงข้าราชการในอำเภอและตำบล ที่จะต้องร่วมกันในงานทุก ๆ ด้าน เช่น การศึกษา การสาธารณสุข ทุกส่วนราชการ จะต้องร่วมมือกัน มิฉะนั้นประเทศชาติจะล่มจม แต่ละคนมีหน้าที่ที่จะต้องทำ ต้องทำให้ดีที่สุดในตำแหน่งนั้นยังไม่พอ ต้องนึกถึงความงานของตัวเองจะต้องสัมพันธ์กับงานของคนอื่น เพราะถ้าไม่สัมพันธ์กับงานของคนอื่น งานที่ตัวเองทำอาจเปล่าประโยชน์ก็ได้ หรือถ้าไปปิ่นเกลียวกับหน่วยอื่นก็อาจเป็นผลร้ายยิ่งขึ้นไปอีก จึงอยากถือ โอกาสนี้ฝากความคิดไว้ว่าทำงานใด ๆ ขอให้ทำด้วยความตั้งใจจริง ๆ ทำตามหลักวิชา ตามหลักของธรรมะ และยิ่งกว่านี้ขอให้ทำหน้าที่ของพลเมืองดี ผู้มีความรู้ ตามหน้าที่ของผู้มีตำแหน่งเหมาะสมที่จะทำงานใหญ่ด้วย เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคงยืนยงถาวร มีความก้าวหน้า และความเจริญรุ่งเรือง ในสมัยนี้ ถ้าไม่ทำงานด้วยกันเราจะไม่มีที่อยู่...”

ลูกเสือ 11 ธ.ค. 12 “... ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคน เป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...”

จุฬา 10 ก.ค. 13 “... ความเจริญของประเทศชาติเป็นความเจริญส่วนรวม ซึ่งเกิดจากผลงานหรือผลของการกระทำของคนทั้งชาติ ถือได้ว่าทุกคนแบ่งหน้าที่กันทำประโยชน์ให้แก่ชาติ ตามความถนัดและความสามารถ และต่างคนต่างก็ได้เกื้อกูลกันและกัน ไม่มีผู้ใดจะอยู่ได้ และทำงานให้แก่ประเทศชาติได้โดยลำพังตนเอง เพราะฉะนั้น ในการที่ท่านจะออกไปประกอบการงานต่อไป ขอให้คำนึงถึงความจริงข้อนี้ให้มาก พิจารณาให้เห็นความสำคัญของผู้อื่น ให้รู้จักนับถือผู้อื่น ใช้ความมีเหตุผลและความร่วมมือกัน ในการบริหารงานทั้งปวง เพื่อจักได้สามารถสร้างความเจริญให้แก่ตนเองและจรรโลงประเทศชาติของเราให้ดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไป...”

อาจารย์จุฬา 15 ธ.ค. 13 “... ต้องทำความเข้าใจในการเป็นอาจารย์ การเป็นอาจารย์นี้มีทั้งการสอน มีทั้งการเป็นเพื่อน ผู้ที่จะให้ผู้เยาว์กว่าในทางความรู้และในทางอายุมาปรึกษาหารือในปัญหาทุกอย่าง ในปัญหาชีวิตก็ตาม ในปัญหาที่มีอยู่ในโลกก็ตาม หรือจะเป็นในปัญหาปรัชญาก็ได้ ฉะนั้น อาจารย์ทุกคนจะเป็นอาจารย์วิชาการใด จะเป็นวิชาทางวิทยาศาสตร์หรือทางอักษรศาสตร์ ทางคณิต หรือทางอะไรก็ตาม ต้องมีความรู้ นอกเหนือจากวิชาการที่ตัวมี ต้องมีความรู้ในทางเป็นผู้ใหญ่ทางที่จะสามารถเป็นที่พึ่งของคนอื่น พึ่งจริง ๆ ไม่ใช่ที่พึ่งเพราะมีอำนาจ แต่ที่พึ่งเพราะว่าพูดจากรู้เรื่องกัน พูดจากความหมายอย่างผู้ใหญ่ที่จะพูดกับเด็กเป็นเพื่อนเล่น เล่นกับเขาในการเล่นของเด็กด้วยเท่านั้นเอง ไม่พอ ต้องให้เป็นที่พึ่งได้ คือเด็กมองเห็น มองเห็นอาจารย์ว่าเป็นที่พึ่ง ถ้ามีปัญหาอะไร ก็ลุ่มใจอะไร แม้เรื่องแฟนไม่มาตามนัดอะไรอย่างนี้ ก็มาปรารภกับอาจารย์ได้ อาจารย์ก็จะได้อธิบายว่า มันก็ต้องมีบ้าง หรืออย่างไร ให้เปิดหัวใจ ให้ได้ก็คุยกันได้ ไม่ใช่ฐานะที่เพื่อนเท่านั้นเอง แต่ฐานะผู้ใหญ่ที่พึ่งได้ ที่ไว้ใจได้ ไม่ใช่เวลาเด็กมาปรารภมาปรับทุกข์แล้ว อาจารย์หัวร่อแล้วก็ไปคุยกับเพื่อนว่าเด็กคนนั้นมันบ้า ต้องมีความเป็นผู้ใหญ่ คือใครมาปรับทุกข์แล้วเก็บไว้กับตัว ไม่ไปหัวเราะเยาะเขา นี่ก็จะเป็นผู้ใหญ่ได้ แม้อายุจะน้อยก็จะเป็นที่รักที่เคารพของผู้ที่มาพึ่ง ผู้ที่มาพึ่งอาจอายุมากกว่าก็ได้ นี่ก็เป็นเรื่องของอาจารย์...”

อิสริยาภรณ์ 16 ก.พ. 14 “... ท่านทั้งหลายก็มาจากกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนของราชการที่จะช่วยให้บ้านเมืองมีความเรียบร้อยทุกด้าน ความเรียบร้อยในบ้านเมืองก็หมายถึงความก้าวหน้า การบริหารที่เรียบร้อยและการทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์และได้รับความปลอดภัย หน้าที่ของแต่ละท่านที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จึงควรมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เมื่อเทียบจำนวนกับข้าราชการทั้งหมด หรือเทียบจำนวนกับประชาชนที่มีอยู่ในประเทศไทย ก็นับว่าน้อยมาก แต่ว่าจำนวนน้อยนี้ สามารถจะทำให้บ้านเมืองก้าวหน้าไป มีความปลอดภัย มีความก้าวหน้า และก็สามารถที่จะทำให้บ้านเมืองล่มจมได้เหมือนกัน เพราะว่าแต่ละคนก็นับว่ามีน้ำหนักในบ้านเมืองมาก ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดทำดี ความดีนั้นจะมีความสำคัญต่อประชาชน ต่อบุคคลจำนวนมาก แต่ถ้าทำไม่ดี ก็จะกระทบกระเทือนต่อประชาชน บุคคลจำนวนมากเหมือนกัน ฉะนั้นการที่ได้มีตำแหน่งสูงมีความสำคัญดังนี้ จึงเป็นทางที่แต่ละคนจะบำเพ็ญประโยชน์ หรือถ้าพูดในทางธรรมะก็เป็นผู้ที่จะบำเพ็ญบุญมาได้มาก หรือถ้าเป็นกุศล กุศลนั้นก็จะแผ่ไปสูชนหมู่มหาใหญ่ แต่ถ้าทำอกุศล อกุศลนั้นจะกระทบกระเทือนชนหมู่อ่างใหญ่หลวง ที่ว่าอย่างนี้เพราะว่าถ้านึกถึงส่วนตัวแต่ละคน ๆ ถ้าปรารถนาที่จะมีชีวิตที่ราบรื่น ที่มีเกียรติ ที่ปลอดภัย ก็ย่อมต้องพยายามสร้างความคิดกันไว้ เพื่อให้สังคมที่ตนอยู่มีความก้าวหน้าและมีความปลอดภัย ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน การที่ท่านอยู่ในฐานะ ในตำแหน่ง ในสถานที่ จะปฏิบัติดีชอบเพื่อความปลอดภัยของหมู่มหาใหญ่ ก็เท่ากับได้สร้างอนาคต และชีวิตที่ปลอดภัยแก่ตนเองและแก่ครอบครัว ก็เชื่อว่าเมื่อท่านมีโอกาสดีแล้ว ได้ปฏิบัติดีแล้ว ก็จะปฏิบัติดีต่อไป เพื่อความเป็นปึกแผ่น ปลอดภัยของส่วนรวม บางคนก็มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันอันตรายในบ้านเมือง บางคนก็มีหน้าที่อื่น ซึ่งในที่สุดก็เป็นการสร้างความปึกแผ่นของบ้านเมืองทั้งในวิชาการ ทั้งในด้านปกครอง ทั้งในด้านเป็นมนุษย์ ก็ขอให้ทุกท่านอย่าหือถ้อย ให้มีพลังจิตพลังใจทำหน้าที่เพื่อสร้างอนาคตของตนเอง ของครอบครัว วงศ์ตระกูล และของบ้านเมืองซึ่งคู่กัน เพราะว่าคนเราต้องอยู่ร่วมกันถึงจะมีความก้าวหน้าได้...”

นายพล 17 มิ.ย. 14 “... ความรับผิดชอบนี้มีอยู่ในการบังคับบัญชา คือผู้ที่คือนายพลย่อมเป็นนายทหารชั้นสูง มีผู้ใต้บังคับบัญชา มาก จึงมีความรับผิดชอบต่อผู้ใต้บังคับบัญชา จะต้องบังคับบัญชาด้วยความ เป็นธรรม เมื่อเป็นผู้บังคับบัญชา ก็มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ก็มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เพราะว่า ประชาชนทั่วไปทั้งทหารพลเรือน ก็ถือว่าผู้ที่เป็นนายพลเป็นผู้ที่เป็น ผู้ใหญ่ ท่านทั้งหลายจึงมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมต่อบ้านเมืองด้วย ในการปฏิบัติงาน จึงต้องระมัดระวังให้ปฏิบัติงานถูกต้องตามหลักวิชา คือให้มีหลักที่ดีในการบังคับบัญชา มีความเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว และมีความ เมตตา ทุกอย่างที่จะทำให้เป็นตัวอย่าง สิ่งที่ดีก็เป็นตัวอย่างที่ดี นำสู่ความ เจริญของหน่วยและของกองทัพ ตลอดจนบ้านเมือง สิ่งที่ไม่ดี อาจนำมาสู่ความเสียหายสำหรับส่วนรวมได้ ...”

บัณฑิตอาสาสมัคร 26 ก.ค.16 “... การพัฒนาประเทศก็ตาม การ พัฒนาตนเองก็ตาม จำเป็นที่จะใช้ความร่วมมือเพราะว่าคนที่มีความรู้ใน ด้านวิชาการอย่างหนึ่ง ไม่ใช่เป็นคนที่มีความรู้ทุกอย่าง ต้องอาศัยซึ่ง กันและกัน ต้องแลกเปลี่ยนความรู้ให้ซึ่งกันและกัน เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ไม่ใช่อยุ่คนเดียว ยิ่งอ้างขึ้นมาว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้สูงเพราะว่าได้ผ่าน การศึกษาชั้นอุดมศึกษาแล้ว ยังมีความรับผิดชอบที่จะร่วมมือกัน ยิ่ง อยากมีความคิดที่จะสร้างบ้านเมืองยังต้องหว่านบ้านเมืองด้วยเหมือนกัน ถ้าต่างคนต่างที่จะสร้างบ้านเมืองสำหรับตนเองก็ไม่สำเร็จแน่ ฉะนั้น โครงการนี้ก็เชื่อว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างจิตใจอย่างที่ว่า เราจะต้อง ร่วมมือกับผู้ที่มีความรู้ ผู้ที่ปฏิบัติงานทุกสาขา เพื่อที่จะให้บ้านเมือง เจริญได้ แล้วเมื่อบ้านเมืองเจริญเราก็ภูมิใจกัน พร้อมเพริศกัน ภูมิใจกัน ได้ และเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน มีบ้านเมืองที่เจริญเป็นที่อยู่ที่อาศัยของ เรา...”

หมู่บ้านสหกรณ์ 16 ก.พ.17 “... การที่จะมีความเจริญอยู่ดีกินดี นั้น อยู่ที่การทำงานด้วยวิชา วิชาไม่ได้หมายความว่าต้องมีความรู้สูง มาก แต่วิชาคือวิธีการที่จะทำงาน วิธีที่จะทำดีให้ดีที่สุด นอกจากวิธีการ ที่จะมีความรู้ในการเพาะปลูก หรือการค้า วิธีที่สำคัญที่สุดคือความ สามัคคี คือแต่ละคนที่มาอยู่ในที่นี้ต้องช่วยกัน ถ้ามีของหนัก เช่น มะพร้าวหนักก็หนัก แต่ถ้ายังหนักกว่านี้ ก็อ่อนหินใหญ่ ๆ หนัก คนเดียวยก ไม่ไหว แต่ถ้าช่วยกัน 10 คน หรือ 20 คน ย่อมยกได้ อย่างรถยนต์คันหนึ่ง ใครจะนึกว่าคนจะยกไหว แต่ถ้าช่วยกันยก ยกลอย ถ้ามีความหนักใจหรือ ลำบากใจ ช่วยกัน แต่ละคนช่วยกันให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีความเห็น ใจซึ่งกันและกัน และพร้อมใจกัน เราก็จะยกความหนักใจนั้นออกไปได้ จากหัวใจของตัวเอง ความหนักใจของแต่ละคนมีอะไร ก็คือความยากจนที่ กล่าวที่บอกเมื่อกี้ ความยากจนนั้น ถ้าช่วยกันทุกคนด้วยความ ประองคองกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน ช่วยหว่านแหในที่ในสิ่งที่มี ก็จะทำให้เบา และมีความสุขได้ มีความเจริญก้าวหน้าได้ ถ้าพูดง่าย ๆ แล้วก็ ขอให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยความเต็มใจ ด้วยความสุจริตใจ คือไม่ คดโกงกัน ถ้าทำอย่างนี้ได้ ถือหลักนี้หลักเดียว เชื่อว่าจะได้ตามเป้าหมาย ที่ต้องการ คือความมีอยู่มีกิน ได้สบาย สำหรับตนและครอบครัว ...”

ธรรมศาสตร์ 31 ก.ค. 17 “... การทำงานของตนให้สัมพันธ์กับ งานด้านอื่น ของผู้อื่น โดยสอดคล้องและ ได้สมดุลนั้น แต่ละคนจะต้อง ใช้วิจารณญาณที่ละเอียดทั่วถึง และมีเหตุผล จึงจะพิจารณาเห็นได้ว่างาน มีขอบเขตกว้างขวางเพียงไหน ส่วนใดไปเกี่ยวข้องกับงานอื่นมากน้อย เพียงใดอย่างไร ซึ่งเมื่อพิจารณาเห็นโดยถ้วนทั่วแล้ว ก็ย่อมจะมีความ กระจ่างแจ่มชัดว่า งานส่วนใดสอดคล้องส่งเสริมกัน หรือส่วนใดขัดแย้ง กัน ช่วยให้สามารถแก้อุปสรรคและแก้ปัญหาความขัดข้องให้ตกไปได้ อีกประการหนึ่ง การติดต่อร่วมมือกันนั้น ก็จะต้องกระทำด้วยความ เข้าใจอันดีต่อกัน ด้วยเหตุและผล ด้วยความเป็นธรรมและความหนัก เน้น โดยเที่ยงตรงสม่ำเสมอ วิธีการนั้นจึงจะส่งเสริมวิจารณ์อัน ถูกต้องของท่านได้แท้จริง และจะยังประโยชน์ที่มุ่งหมายให้บังเกิดขึ้น ในที่สุด ...”

สังคมสงเคราะห์ 23 มิ.ย. 18 “... ผู้ที่ทำงานในด้านสังคม สงเคราะห์ตระหนักดีอยู่แล้วว่า จะต้องมีความเสียสละ มีความรู้ ความรู้ ทางวิชาการ และมีความเมตตาจิตประจำตัว แต่ที่พูดง่าย ทำยาก เพราะว่า แต่ละคนย่อมต้องการได้หน้าบ้าง อย่าฟังใคร อ้อการได้หน้านั้นเป็นสิ่ง ธรรมดาที่สุดในโลก ที่จะอยากให้เห็นเขาเห็นใจว่าทำ และเป็นสิ่งที่ต้องมี เพราะถ้าไม่มี ถ้าเราทำแล้ว ไม่มีใครเห็นด้วย เราทำไม่ได้ เพราะ ไม่มี ใครเลื่อมใส ไม่มีใครที่จะมาช่วยศรัทธาตนเอง แต่วิสัยของปวงชนเรา ย่อมต้องมีความอิจฉา ไม่เข้าใจ ใจเขลาเบาปัญญาอยู่ ฉะนั้น การที่ตั้งใจที่จะ พัฒนาตนเองให้มีความดีเต็มเปี่ยมนั้นก็เป็นสิ่งจำเป็น ขอให้ละทิ้ง ความอิจฉา ริษยา ขอให้ละทิ้งความที่มีอคติต่าง ๆ จะทำให้งานของแต่ละ คนง่ายขึ้นเอง เพราะว่าบางทีเสียเวลาเป็น ... ไม่ใช่เป็นชั่วโมง ... เป็นแรม วัน แรมเดือน แรมปี กว่าจะเข้าใจกันได้ เพราะอคติ ...”

จุฬา 14 ก.ค. 20 “... ถ้าบัณฑิตทั้งหลายในที่ประชุมนี้นึก ย้อนหลังไปหลาย ๆ ปี ก็คงจะเห็นว่า เมื่อก่อนเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย เมื่อกำลังเรียนอยู่ และเมื่อเรียนสำเร็จแล้วในบัดนี้ ท่านมีความคิดเห็น หรือทัศนคติในสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน อย่างเช่นเมื่อเรียนอยู่ในชั้นมัธยม อาจมองเห็นว่าตัวเองเป็นเด็กที่ต้องพึ่งผู้ใหญ่ เมื่อมาอยู่ในมหาวิทยาลัย กลับเห็นว่าเมื่อิสภาพจะทำอะไรก็ไม่ต้องพึ่งใคร ยิ่งพอเรียนสำเร็จมี ความคิดอ่าน มีวิชาการอย่างสูงเป็นที่พึ่งได้แล้ว ก็จะมีมั่นใจในตัวเอง มากว่าจะสามารถทำทุกสิ่งด้วยตนเองได้หมด แต่อย่างไรก็ตามไม่ควร คิดว่าความเห็นหรือทัศนคติของท่านจะหยุดอยู่เพียงนี้ จะต้องวิวัฒนา ต่อไปอีกอย่างแน่นอน เพราะสภาพการ ในภายหน้าจะปรุงแต่งให้เป็น อย่างอื่นไปได้ ต่อไปเมื่อท่านไปลงมือกระทำการงาน งานที่ท่านนั้นปฏิบัติ จะมีชิ้นงานที่จะทำคนเดียว หากเป็นงานส่วนรวม ซึ่งจะต้องจัดสรรกันทำ ตามความถนัดและความรู้ความสามารถ คนละส่วนละตอน เมื่อนำเอา ส่วนงานที่แต่ละคนทำมารวมกันเข้าแล้ว จึงจะสำเร็จเป็นงานที่สมบูรณ์ ได้ เหตุการณ์ดังนั้นจะช่วยให้เกิดทัศนคติใหม่ว่า ท่านจะทำงานโดยลำพัง ตนเองไม่สำเร็จ ทุกคนที่ร่วมงานกัน จำเป็นต้องพึ่งกันอาศัยกันและกัน ทั้งผู้มีความรู้ความสามารถสูง ทั้งผู้มีความรู้ความสามารถด้อยกว่า ถ้า บัณฑิตมีความคิดเห็นต่อการงานของตนดังนี้ ก็จะสามารถดำเนินชีวิต และกิจการทุกอย่างให้ราบรื่นและมั่นคง จนบรรลุความสำเร็จพร้อมทั้ง ความเจริญก้าวหน้าได้ทุกอย่าง ...”

อิสริยาภรณ์ 7 ส.ค. 18 “... ในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งทุกคนทราบคืออยู่ที่เราจะต้องกระชับความสามัคคีอย่างดี เพื่อที่จะรักษาความเป็นอยู่และความมั่นคงของประเทศชาตินั้น ท่านทั้งหลายก็คงได้ยินอยู่เสมอว่า ต้องมีความสามัคคี สามัคคีนี้เป็นสิ่งสำคัญ แต่บางทีก็ไม่ได้ทราบว่าสามัคคีนั้นคืออะไร ถ้าจะพูดถึงสามัคคีนั้น ถ้าเรามาแยกธาตุเราก็จะแยกได้เป็นระดับเป็นขั้น เป็นประเภทต่าง ๆ ถ้าดูในด้านสามัคคีระหว่างผู้ที่มิอายุไร่เรียกกัน ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ควรมี เพราะว่าผู้ที่มีอายุไร่เรียกกัน ก็ได้เกิดมาพร้อม ๆ กัน และมีอายุเท่า ๆ กัน มีปัญหาที่พอ ๆ กันก็เป็นสามัคคีที่ควรมีอยู่ในผู้ที่มีอายุระดับเท่าเทียมกันนี้

สามัคคีอีกอย่างหนึ่งคือ ระหว่างผู้ที่มียศหรือมีตำแหน่งเท่า ๆ กัน พอ ๆ กัน คือผู้ที่มียศหรือมีตำแหน่งพอ ๆ กัน เท่า ๆ กัน ต้องทำงานพร้อมกันเพื่อที่จะให้งานนั้นมีประสิทธิภาพดี ถ้าดูในด้านความกว้างของสามัคคี ก็ต้องดูว่าควรจะกว้างไปถึงไหน เฉพาะสามัคคีในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงาน ก็เป็นอีกชนิดหนึ่ง ก็ต้องมาพิจารณาถึงสามัคคีที่อยู่ในวงแคบในหน่วยหนึ่งหน่วยใด หรือในกระทรวงหนึ่งกระทรวงใดหรือทั่วไปตลอดจนนอกจากวงราชการ สามัคคีนั้น ความจริงก็จะต้องแผ่ออกไปกว้างขวางที่สุดที่จะได้ เพื่อที่จะให้เป็นประโยชน์ โดยมากผู้ที่ทำงานก็เห็นแต่สิ่งที่อยู่รอบตัว ไม่ได้ไปคิดถึงงานของคนอื่น ๆ แต่ถ้าสามารถที่จะดูงานของคนอื่นด้วย ก็จะทำงานของตนให้ดีขึ้น เพราะว่าสามารถที่จะนำความรู้หรือนำปัญหาต่าง ๆ ของส่วนอื่นที่จะมากระทบกระเทือนต่อส่วนของเราได้ สามัคคีที่แผ่ออกไปข้าง ๆ ได้อย่างนี้ในทางกว้าง จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ตอนนี้มาถึงสามัคคีอีกด้านหนึ่ง อีกทางหนึ่ง คือสามัคคีในทางดี บางคนก็มีหน้าที่สูง บางคนก็มีหน้าที่ต่ำลงไป ถ้ามีความสามัคคีในระหว่างผู้ที่บังคับบัญชา กับผู้ที่ใต้บังคับบัญชา ก็จะทำงานในแต่ละหน่วย แต่ละกรม แต่ละกอง แต่ละกระทรวง แต่ละส่วนของบ้านเมืองทำงานได้ดีขึ้น เพราะว่าผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ย่อมต้องเห็นใจงานของผู้ที่เป็นผู้น้อยลงไป ถ้ามีความสามัคคีทางดีนี้ด้วยก็จะยิ่งทำงานทั้งหลายมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง ฉะนั้น สามัคคีควรที่จะให้กว้างขวางออกไปมากที่สุดที่จะได้ และให้ลึกซึ้งที่สุดเท่าที่จะทำได้ ...”

มหิตล 24 ก.ย. 20 “... คนทุกคน ไม่ว่าจะชาวกรุงหรือชาวชนบทไม่จำเป็นต้องศึกษามากหรือน้อยอย่างไร ย่อมมีจิตใจเป็นอิสระ มีความคิดเห็น มีความพอใจ มีรสนิม เป็นของตนเอง ไม่ชอบการบังคับ นอกจากนั้น ยังจะมีขนบธรรมเนียม มีแบบแผนในความประพฤติปฏิบัติ เฉพาะเหล่าเฉพาะถิ่นอีกด้วย การที่ท่านจะนำสิ่งต่าง ๆ ไปมอบให้ หรือไปแนะนำสั่งสอนโดยวิธีอื่นให้ได้ผลทันใจ บางทีจะรู้สึกว่าคุณหลักคิดขัดไม่น้อย อย่างเช่นจะนำหลักวิชาโภชนาการไปแนะนำคนในชนบท อาจยังไม่ยอมรับ ไม่ยอมรับ โทษตามคำแนะนำของท่านทันทีทันใด ไม่ใช่เพราะไม่เชื่อฟังหรือขัดใจ แต่อาจเป็นการขัดกับเคยชินและความนิยมของเขาที่มีอยู่ก่อน ท่านไม่ควรยอมปล่อยให้ปัญหายังนี้เป็นสาเหตุให้เกิดความไม่พอใจ ขัดใจ หรือท้อถอยขึ้น เพราะจะทำให้งานทุกอย่างหยุดชะงักและล้มเหลว ควรอย่างยิ่งที่จะต้องอดทนและพยายามทำหน้าทีต่อไป ด้วยปัญญา ด้วยความปรารถนาดีและความรอบคอบสุขุม เมื่อได้ปฏิบัติอย่างเต็มที่ด้วยความหวังดีและบริสุทธิ์ใจ โดยถูกต้องแล้วถึงหากจะได้ผลน้อยไป ถ้าเข้าไปบ้างก็ควรจะพอใจแล้ว คนทุกคน ตามปรกติย่อมมีความจริงใจเชื่อใจในกันและกัน ถ้าท่านปฏิบัติงานปฏิบัติตนถูกต้องโดยความบริสุทธิ์ใจและจริงใจต่อผู้อื่นแล้ว จะทำงานให้บรรลุความสำเร็จได้แน่นอน ...”

ลูกเสือชาวบ้าน 3 เม.ย. 20 “... การฝึกนั้นมีประโยชน์หลายอย่างก็ขอทวนคั้งที่ได้ทวนคำปฏิญาณเมื่อตะกี้ว่าจะทำประโยชน์ทุกเมื่อ ทำประโยชน์นั้นมีการทำประโยชน์ให้กับคนและมีทำประโยชน์แก่ผู้อื่น ผู้หนึ่งเป็นผู้ที่พ้นออกจากตัวเอง ตัวเองเป็นตัว และผู้อื่นก็ผู้ที่อยู่ข้างเคียงก็เป็นผู้อื่น เพื่อนร่วมรุ่นก็เป็นผู้อื่น ผู้ที่เป็นเพื่อนลูกเสือชาวบ้านต่างรุ่นกันก็เป็นผู้อื่น ซึ่งเราจะต้องช่วยเหลือกัน ผู้อื่นที่เป็นลูกเสือชาวบ้านแห่งจังหวัดอื่น นอกจากจังหวัดจันทบุรีก็เป็นผู้อื่นเหมือนกัน ผู้อื่นที่ไม่ใช่ลูกเสือชาวบ้านก็เป็นผู้อื่นเหมือนกัน แต่รวมแล้วลูกเสือชาวบ้านได้ฝึกขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของตนและผู้อื่น ก็หมายความว่าจะต้องทำประโยชน์แก่เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมลูกเสือชาวบ้านในจังหวัดจันทบุรีเพื่อนร่วมเป็นลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ร่วมชาติทั้งหมด ดังนั้นจะทำให้การฝึกที่ตนได้รับการฝึกมาเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ฉะนั้นก็ขอให้ระลึกถึงว่าประโยชน์ที่จะได้จากการฝึกนั้นจะต้องมาใช้ และมาใช้อย่างไร จะปฏิบัติอย่างไร ก็จะต้องมีความสามัคคี ดังที่ได้รับคำสั่งสอนฝึกฝนว่าต้องสามัคคีกัน สามัคคีกันทำไม สามัคคีกันรักกัน เพราะดีกว่าที่จะทะเลาะกัน ถ้าทะเลาะกันก็เกิดความเสียหาย ถ้าสามัคคีกัน คือช่วยกัน ก็เกิดความดี ความเจริญก้าวหน้า ถ้ารักกันก็คิดว่าที่จะเกลียดกัน เพราะรักกันสามารถที่จะช่วยกันได้ด้วยใจจริง ความอยู่เย็นเป็นสุขของแต่ละคนย่อมจะมีขึ้น ความอยู่เย็นเป็นสุขของประเทศชาติย่อมจะมีขึ้น

ถ้ารักกันดีกว่าเกลียดกัน มีปัญหาต่อไปว่าเรามีความสามัคคีกัน เรารักกัน เราช่วยกัน เราจะช่วยกันอย่างไร ถ้าแต่ละบุคคลในรุ่นก็รู้จักเพื่อนร่วมรุ่นกันดี ๆ และถ้าเพื่อนร่วมรุ่นมีปัญหาอะไรเราก็ช่วยเขา เพราะรู้จักกันดี และรักกันดี ต่อไปก็จะต้องรู้จักกันในระหว่างรุ่นต่าง ๆ คือหมายความว่า ผู้ที่อยู่ในรุ่นใด ก็จะต้องรู้จักว่ามีรุ่นอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง อาจจะร่วมอำเภอกัน ก็ไปเยี่ยมเยียนกัน ไปพบปะกัน ไปทำความรู้จักกัน ถ้าใครมีความรู้อะไรก็แลกเปลี่ยนกัน ถ้ายิ่งกว่านั้น ไปเยี่ยมเยียนกันระหว่างรุ่นต่าง ๆ ที่อยู่ต่างอำเภอกัน ในจังหวัดเดียวกัน ก็ยิ่งกว้างขวางขึ้นไป ถ้ามีความเดือดร้อนอะไรก็ไปพบปะกันและช่วยกันได้ คนไหนเดือดร้อนก็อาจจะเรียกร้องขอให้มาช่วยกันหน่อย คนไหนที่ไม่เดือดร้อนก็มีจิตใจที่เมตตา ที่อยากจะช่วยคนอื่น ก็ไปช่วยเขา ถ้ายิ่งข้ามเขตของจังหวัดก็ยังดี เพราะว่าแต่ละจังหวัด แม้จะเป็นอาณาเขตที่ใหญ่พอสมควร ก็อาจจะเกิดความเดือดร้อน หรือความดีอะไร ก็อยากที่จะไปพบปะกับผู้อื่นในจังหวัดอื่น ก็ขอให้เห็นว่าการไปเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน จะเป็นการเยี่ยมเยียนที่ได้จัดให้ไปเยี่ยมเยียน หรือแต่ละคนไปเยี่ยมเยียนกันก็เหมือนกัน คือรู้จักขึ้น ถ้าเรารู้เรื่องอะไรอย่างเราก็อยากให้เห็นคนอื่นเขารู้เรื่องเราก็ไปเยี่ยมคนอื่น เราก็ไปคุยกัน เราก็ไปแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ ให้กันและกัน และดูอันไหนเป็นประโยชน์ อันไหนไม่เป็นประโยชน์ อันไหนเป็นความจริง อันไหนไม่เป็นความจริง อันไหนจะทำให้ส่วนรวมมีความมั่นคง ก็คุยกัน ปรึกษาหารือกัน ปรารภกัน อย่างนี้ที่รู้จักกัน รู้ใจกัน ถ้ามีเรื่องอะไรก็รีบไปหา ไปมาหาสู่กัน ก็ไม่มีสิ่งที่จะทำให้เสียหาย เพราะว่าเราพูดจริงกัน ลูกเสือมีสติจะพูดจริงกัน ถ้าสงสัยอะไรก็ไปหาเพื่อนฝูงกัน แล้วก็จะเห็นอะไรจริงอะไรไม่จริงอะไรเป็นประโยชน์อะไรไม่เป็นประโยชน์ ...”

วปอ 6 ต.ค. 20 “... งานส่วนรวมของชาตินั้นประกอบขึ้นด้วยงานสำคัญ ๆ หลายฝ่าย ซึ่งต่างก็มีความสำคัญอยู่ด้วยกัน และต้องดำเนินพร้อมกันไปอย่างสอดคล้องกัน ท่านจะทำงานฝ่ายใดก็ตาม ควรที่สุดที่จะต้องทราบถึงโครงสร้างของงานอื่น ๆ ทุกฝ่ายด้วย ทั้งต้องทราบด้วยว่างานของแต่ละฝ่ายนั้นมีขอบเขตและความประสานสัมพันธ์กันอย่างไร จักได้สามารถประสานงานและพึ่งพาอาศัยกันได้ อย่างถูกต้องตรงจุดสำคัญที่สุด จักได้ทราบตระหนักว่าทุกคนทุกฝ่ายต้องทำงานร่วมกัน มิใช่ต่างฝ่ายต่างทำ และเมื่อสามารถปฏิบัติงานทุกด้านให้สัมพันธ์สอดคล้องกันโดยตลอดแล้ว ก็จะมีบรรลุถึงจุดประสงค์ที่คนไทยทุกคนต้องการคือความเจริญก้าวหน้า ความผาสุกปลอดภัย และความมั่นคงเป็นอิสระ เทียบเท่าเทียมให้ลบล้างนาประเทศทั่วไปในโลก ...”

วันเฉลิมฯ 4 ธ.ค. 20 “... แต่ละคนก็มีปรารถนา จะเรียกว่าดีหรือไม่ดีไม่ได้ ไม่ทราบว่าจะพูดอย่างไร เพราะท่านหนึ่งพูดมาอย่างหนึ่ง ก็เป็นของดี อีกคนหนึ่งพูดมาอีกอย่างหนึ่ง ก็เป็นของดีเหมือนกัน แต่มาทะเลาะกัน จึงบอกว่าปรารถนาดีหรือไม่ดี เพราะว่าแต่ละคนมีทัศนคติของตัวเอง ใช้คำว่ามีจุดทัศนคติของตัว หมายความว่าจุดทัศนคติ หมายถึงจุดที่ตัวยืนอยู่ ทั้งทางกายทั้งทางใจ และมองคนอื่น ตัวเองจะไม่เห็น แต่มองคนอื่น บางคนก็เห็นข้างหน้า บางคนก็เห็นข้าง ๆ บางคนก็เห็นข้างหลัง หมายความว่าจากจุดทัศนคติหรือทัศนคติของแต่ละคน จะเห็นคนอื่นหรือสิ่งอื่นไม่เหมือนกัน แต่ละคนจะมีความคิด แต่ละคนจะมีความเห็นแตกต่างกัน ข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญ ไม่ทราบที่ท่านทั้งหลายจะคิดหรือ ไม่คิด แต่ว่าฟังไปแล้วเอาไปคิดก็ได้ ถ้าไม่คิดก็ไม่เป็นไร อย่างนี้ที่เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะว่า ตามที่ได้กล่าวเมื่อตะกี้ว่า แต่ละคนจะสามัคคีกัน จะต้องอยู่ในความสามัคคี ช่วยร่วมแรงกัน เพื่อที่จะปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์ต่ออะไร ตอนนี่ก็ต้องบอกว่าเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือต่อชาติบ้านเมือง ก็เชื่อ เพราะเชื่อว่าท่านทั้งหลายก็มีความปรารถนาดี โดยแท้ ไม่ใช่ดีบ้างไม่ดีบ้าง แต่ดีโดยแท้ว่าจะตั้งใจที่จะเข้าหากัน ร่วมแรงกันปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม เพื่อประเทศชาติ ฉะนั้นที่ว่าปรารถนาดีแท้ ก็หมายความว่าแต่ละคนมีความคิดความเห็นนั้นว่าดีสำหรับส่วนรวม แต่ข้อที่ลำบากในการทำดีเพื่อส่วนรวมนี้ เพราะว่าปรารถนาดีหรือไม่ดีนี่ คืออีกอย่างหนึ่ง ไม่ใช่แท้ที่แท้แล้วแต่จุดทัศนคติหรือทัศนคติของแต่ละคน ทำให้การปฏิบัติของแต่ละคนแตกต่างกัน อาจจะเกิดความไม่เข้าใจกันได้ และจะเกิดความเสียหายใหญ่หลวงต่อส่วนรวมได้ เพราะแต่ละคนจะปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม เพื่อประเทศชาติ แต่จุดทัศนคติไม่เหมือนกัน เมื่อไม่เหมือนกันก็จะต้องปะทะกัน ปะทะกับคนที่สมมุติว่ามองดู 2 คน คนที่ 3 ที่เป็นผู้มองผู้ดู จะเห็นทั้ง 2 คนพร้อมกัน แต่ใน 2 คนนั้น ที่กำลังทะเลาะกันหรือเจรจากัน จะมองเห็นคนหนึ่งจะเห็นอีกคนหนึ่ง แต่คนที่ 3 จะเห็นทั้ง 2 คน ตรงนี้ถ้าดูในทัศนคติของคนทั้ง 3 นี้ เวลาเขาทะเลาะกัน 2 คนนั้น อาจจะมีความเห็นเหมือนกัน คือความคิดเหมือนกัน แต่ความเห็นไม่เหมือนกัน ก็ทะเลาะกัน คนหนึ่งบอกว่าชาติอยู่ข้างซ้าย คนหนึ่งบอกว่าชาติอยู่ข้างขวา ก็ทะเลาะกัน อยู่ที่ว่าซ้ายหรือขวา จะเอาอะไร ให้ประเทศชาติเป็นซ้ายหรือเป็นขวา ได้ทั้งนั้น เพราะประเทศชาติเนะ ไม่ใช่ซ้ายไม่ใช่ขวา จะว่าเป็นกลางก็ไม่ใช่ ฉะนั้น ถ้าเอาคำพูดที่เป็นปริศนาเล็กน้อยไปพิจารณา ก็อาจจะเห็นได้ว่า การที่ได้กล่าวว่าทุกคนขอตั้งสัตย์ที่จะปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติ ไม่ใช่ประเทศชาติก็งานเพื่อฉลองพระเดชพระคุณ ว่าสามัคคีกัน ร่วมแรงกันนี้ หนักใจเพราะเหตุนี้เอง แต่ละคนตั้งใจดีแล้วมาตีหัวกัน มันเป็นเรื่องที่แก้ไขได้ โดยที่แต่ละคนตั้งใจดีแล้วพิจารณาตัวเองบ้าง อันนี้เป็นข้อสังเกตที่เมื่อเข้ามาในสถานที่นี้แล้วและมาพบปะกับท่านทั้งหลายก็เกิดความคิดขึ้น ...”

สหกรณ์หุบกะพง 27 พ.ค. 21 “... ความปรองดองกันนี้บางทีก็ยาก เพราะว่าตัวมีความคิดอย่างหนึ่ง อีกคนมีความคิดอีกอย่างหนึ่ง ก็ทะเลาะกัน แต่ว่าถ้าปรองดองกัน ก็คือ ตัวมีความคิดอย่างหนึ่ง ก็บอกความคิดของตัวเอง และยอมฟังความคิดของอีกคนหนึ่ง ถ้าไม่สามารถที่จะปรองดองกันระหว่าง 2 คน ก็หาอีกคนหนึ่งมา ให้ฟังข้อคิดของแต่ละคน และอธิบายกันว่าทำไมมีความคิดอย่างนั้น ถ้าขัดกันจริง ๆ ก็ต้องหาทางที่จะให้ปรองดองกันได้ ไม่ใช่ว่าคนหนึ่งจะชนะ หรือคนหนึ่งจะแพ้ ต่างคนต่างชนะถ้าปรองดองกัน ถ้าไม่ปรองดองกันต่างคนต่างจะแพ้ ความแพ้ความชนะนี้ ถ้าเราจะเอาแต่ชนะ มันก็ต้องมีแพ้ แต่ถ้าเราปรองดองกัน มีแต่ชนะ ไม่มีแพ้ ถ้าเราทะเลาะกันมีแต่แพ้ ...”

ศรินคริน 21 มิ.ย. 21 “... การประมาทหมิ่นปัญญาคนอื่น ไม่ยอมทำตามความคิดและความรู้ของคนอื่นนี้แหละ เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้งานต่าง ๆ ต้องหยุดชะงัก ต้องเริ่มต้นใหม่อยู่ร่ำไป และต้องล้มเหลวมากกว่ามากแล้ว ผู้มีความคิดควรจะต้องเข้าใจว่า ปัญญาของผู้อื่น ที่เขาคิดมาดีแล้ว ได้ใช้มาดีแล้วในการงานนั้น ย่อมเป็นพื้นฐานอย่างดีสำหรับเรา ที่จะก่อสร้างเสริมความเจริญให้่องงามมั่นคงต่อไป การประมาทปัญญาผู้อื่นจึงเท่ากับไม่ได้ใช้พื้นฐานที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ ซ้ำยังรื้อถอนออกเสียอีกด้วย ด้วยความโง่เขลา จึงจำเป็นที่จะต้องหัดนับถือปัญญาผู้อื่นกันให้เป็น เพื่องานที่ทำจักได้ดำเนินต่อเนื่องกันไปได้ไม่ติดขัด ปฏิบัติง่าย และสำเร็จประโยชน์อันสมบูรณ์ตรงตามความมุ่งประสงค์ได้โดยสะดวกรวดเร็วทันเหตุการณ์ ...”

ศรินคริน 22 มิ.ย. 21 “... การรักษาความจริงใจ ความจริงใจเป็นอย่างไรเป็นเรื่องไม่ต้องอธิบายและไม่เป็นปัญหา เพราะทราบกันอยู่และมีกันอยู่ทั่วทุกคน ปัญหาอยู่ตรงที่ว่า ความจริงใจนั้น เรามักมีกันไม่ตลอด ไม่ช้าไม่นานก็หลงลืมละทิ้งกันเสียแล้ว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาได้มากมาย เนื่องมาจากความระแวงสงสัยเข้าใจผิดกันในวงงานทั้งปวง จึงต้องสอนกันให้ติดตามรักษาความจริงใจ และให้ถือเป็นวินัยในชีวิต

ความมีใจจริงที่ขาดไม่ได้ในการทำงานมีสองประการ ประการที่หนึ่งคือ ความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ซึ่งมีลักษณะประกอบด้วยความซื่อตรง เมตตา หัวดี พร้อมเสมอที่จะร่วมมือช่วยเหลือและส่งเสริมกันทุกขณะ ทั้งในฐานะผู้มีจุดประสงค์ที่ตรงร่วมกัน และในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมชาติร่วมโลกกัน ประการที่สองได้แก่ความจริงใจต่องาน มีลักษณะเป็นการตั้งสัตย์อธิษฐานหรือการตั้งใจจริงที่จะทำงานให้เต็มกำลัง กล่าวคือ เมื่อได้พิจารณาด้วยปัญญาเป็นที่แน่ชัดแล้ว ว่างานที่จะทำนั้นเป็นประโยชน์จริง ก็ตั้งสัตย์สัญญาแก่ตัวเอง ผูกพันบังคับตัวเองให้กระทำงานเต็มกำลังความรู้ความสามารถ ให้ได้ผลดีที่สุด ความจริงใจสองประการนี้ พิจารณาแล้ว จะเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่จะป้องกันกำจัดปัญหาขัดแย้งและความย่อหย่อนล่าช้า ได้สิ้นเชิง วงงานใดมีผู้ร่วมงานที่รักษาความจริงใจไว้ได้มั่นคง ก็เป็นอันเชื่อได้ว่า จะได้รับผลสำเร็จที่สมบูรณ์เต็มเปี่ยมทุกเมื่อ ...”

ลูกเสือชาวบ้าน 8 ส.ค. 21 “... ขออย่าว่าสำคัญอยู่ที่ให้เข้าใจถึงการปฏิบัติของแต่ละคน ใครไม่เข้าใจให้คิดดี ๆ ก่อน ใครคิดไม่ออกให้ไปถามผู้อื่น ปรีภษาหรืออื่นก็เป็นหลักของลูกเสือชาวบ้าน ว่ามาฝึกให้ปรีภษาหรือกันเป็น ให้รู้จักกันทั่วทุกคน เกิดปัญหาอะไรก็ปรีภษาหรือกัน ชักตปัญหาอุปสรรคได้ เคยได้ยินมาว่าถ้าเกิดเหตุการณ์อะไรจะทำอย่างไร ก็ต้องตอบว่าปรีภษาหรือกันด้วยความตั้งใจจริง ด้วยการพิจารณาที่รอบคอบ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตที่ตรง คำว่าซื่อสัตย์สุจริตที่ตรงนี้ หมายถึงซื่อตรงต่อกิจการหน้าที่และซื่อตรงต่อตัวเอง หมายความว่าให้รู้จริงว่าจะไรดีอะไรถูก อะไรเป็นประโยชน์ถึงจะทำ ไม่ใช่คิดจะสนุก ๆ อะไรแล้วทำไปโดยไม่คิด ถ้าคิดโดยไม่คิดนี้ ใช้ไม่ได้ ฉะนั้นก็ขอให้ลูกเสือชาวบ้านรักษาความดีที่ได้ฝึกเอาไว้ และเป็นสิ่งที่พึงของคนที่อาจจะยังไม่เห็นความดี โดยเมตตาและกรุณาจะเป็นประโยชน์และได้บรรลุผลของการฝึกลูกเสือชาวบ้านอย่างเต็มเปี่ยม จะนำสู่ความจริงรุ่งเรืองและความผาสุกทั่วไปทั้งประเทศ...”

แม่ใจ 10 ก.พ. 22 “... บัณฑิตทั้งหลายจะได้ออกไปปฏิบัติงานในสังกัดหน่วยงานต่าง ๆ กัน และเมื่อได้ปฏิบัติงานแล้วจะพบว่า งานของหน่วยงานเหล่านั้น หลาย ๆ ส่วนมักจะซ้ำและซ้อนกันอยู่ ก่อให้เกิดความล่าช้าหรือขลุกขลักขัดแย้ง ทำให้เสียประโยชน์ไปได้มากมาย ฉะนั้น เมื่อทราบอยู่แล้วว่าประสบเหตุการณ์เช่นนี้ แต่ละคนจึงควรต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องแก้ไข คือร่วมใจร่วมมือกันเปลี่ยน “การซ้ำซ้อน” นั้นเสียใหม่ ให้เป็น “การประสานและร่วมมือ” เพราะเท่าที่สังเกตและพิจารณาแล้วเห็นว่า ถ้าได้พยายามปรับปรุงแก้ไขงานส่วนที่ซ้ำซ้อนกัน ให้ประสานกันแล้ว จะช่วยงานของทุกฝ่ายดำเนินก้าวหน้าไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมาก การที่จะให้งานประสานกันนั้นมีหลักสำคัญอยู่ว่า ทุกฝ่ายจะต้องไม่แบ่งแยกกัน ไม่แย่งประโยชน์ ไม่แย่งความชอบกัน แต่ละฝ่ายแต่ละคนต้องทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ มุ่งหวังผลสำเร็จในการทำงานเป็นใหญ่ยิ่งกว่าสิ่งอื่น ความบริสุทธิ์ใจและความมุ่งหมายอันเที่ยงตรงเป็นอย่างเดียวกันนั้น จะทำให้เข้าใจกันได้ ผู้ใดมีหน้าที่และความสามารถอย่างไรก็จะทำตามหน้าที่และความสามารถอย่างนั้น ให้ประสานสอดคล้องกันได้โดยอัตโนมัติ ความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จก็จะบังเกิดตามมา...”

สามัคคี 10 เม.ย. 25 “... ความสามัคคีพร้อมเพรียงกันเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการปฏิบัติบริหารงานใหญ่ ๆ เช่นงานของแผ่นดิน. และความสามัคคีนี้จะมีเกิดขึ้นมั่นคงได้ ก็ด้วยบุคคลในหมู่ในคณะมีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวผูกพันจิตใจของกันและกันไว้. คุณธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจนั้นประการหนึ่งได้แก่การให้ คือให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือกัน ให้ภัยไม่ถือโทษกัน ให้คำแนะนำตักเตือนที่ดีต่อกัน. ประการที่สอง ได้แก่การมีวาจาดี คือพูดแต่คำจริงคำจริงต่อกัน พูดให้กำลังใจกัน พูดแนะนำประโยชน์กัน และพูดให้รักใคร่ปรองดองกัน. ประการที่สาม ได้แก่การทำประโยชน์ให้แก่กัน คือประพฤติปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์เกื้อกูล ทั้งแก่กันและกัน และแก่หมู่คณะโดยส่วนรวม. ประการที่สี่ ได้แก่การวางตนได้สม่ำเสมออย่างเหมาะสม คือไม่ทำตัวให้ดีเด่นเกินกว่าผู้อื่น และไม่ด้อยให้ต่ำทรมานไปจากหมู่คณะ. หมู่คณะใดมีคุณธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวกันไว้ดังกล่าว่า หมู่คณะนั้นย่อมจะมีความเจริญมั่นคงขึ้นด้วยสามัคคีธรรม. ในโอกาสนี้ จึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายได้นำเอาคุณธรรมทั้งสี่ประการไปศึกษาพิจารณา สำหรับนำไปประพฤติปฏิบัติต่อกันให้เกิดประโยชน์. ก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นในชาติไทยของเราให้มั่นคงขึ้นได้เป็นอย่างดี. ...”

สุรสีห์รัลึก 21 มี.ค. 22 “... ชาติบ้านเมืองจะอยู่ดีก็ด้วยทุกฝ่าย ทั้งทางทหาร พลเรือน ทั้งทางด้านการศึกษา การปกครอง ด้านการศึกษาและอื่น ๆ ตลอดจนด้านพ่อค้า ประชาชน ได้มีความรู้และสอดคล้องกัน ในทางปฏิบัติในงานของแต่ละคน การที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและศึกษานี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าถ้าเราจะรักษาความเป็นอยู่ของเรา ก็จะต้องรู้จักความเป็นอยู่ของไทยเราเสียก่อน เพราะถ้ารู้จักความเป็นอยู่ของไทย ก็จะเกิดความซาบซึ้ง จะเกิดความรู้สึกว่าเรามีของดี เรามีประวัติศาสตร์ที่ดีงาม และเรามีวิธีการดูแลรักษาในการที่จะรักษามรดกที่ตกทอดมาไว้อย่างดี วิธีการที่สำคัญก็พูดกันเสมอว่าต้องมีความสามัคคี ความสามัคคีนั้นก็หมายถึงความเห็นใจซึ่งกันและกัน ทั้งในทางส่วนบุคคล ทั้งในด้านวิชาการ ต้องเห็นใจว่าแต่ละคนมีหน้าที่ มีความรู้ ในวิชาการของแต่ละคน ถ้าดำเนินวิชาการนั้น ๆ ไปตามลำพัง หรือตามแนวเดียวเท่านั้นเอง ก็จะไม่สามารถที่จะดำเนินได้โดยดี ด้วยประการสำคัญ 2 อย่างคือ ไม่เห็นใจผู้อื่น และไม่เห็นว่าวิชาการต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกันถึงจะดำเนินไปได้ ถ้าคนหนึ่งคนใดที่ปฏิบัติงานจนแล้ว แม่จะดูวิชาการของตน ก็อาจจะลืมว่าวิชาการของตนต้องพาดพิงถึงวิชาการของคนอื่นด้วย ถ้าไม่พาดพิงหรืออิงวิชาการของคนอื่นด้วยย่อมจะต้องล้มลงไป เพราะว่างานของแต่ละคนและชีวิตของแต่ละคน ย่อมต้องอาศัยงานของคนอื่น จึงต้องมีคำว่าสามัคคี ตามที่ได้มีการอบรมการพบปะกัน ก็นับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อรักษาความดีของเรา และรักษาความอยู่รอด...”

จูปา 11 ก.ค. 24 “... การเสียสละทำงานทำดีเพื่อการสร้างสรรคด้วยความรับผิดชอบเต็มทีนั้นช่วยให้ผู้ปฏิบัติได้รับผลคืออย่างหนึ่ง คือมีศรัทธาเชื่อถือ และนิยมยกย่องอย่างกว้างขวาง บุคคลเหล่านั้นเมื่อศรัทธาเชื่อถือในตัวผู้ปฏิบัติแล้ว ย่อมจะรับเอาความคิดจิตใจของผู้ปฏิบัติ ที่นิยมยึดมั่นในความดี เข้าไว้ด้วยแล้วนำมาปฏิบัติชอบปฏิบัติดีด้วยตนเอง ดังนี้ ก็จะมีผู้ที่ศรัทธาในความดีเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เมื่อคนส่วนใหญ่มีศรัทธาความเชื่อมั่นในคุณความดีร่วมกันและเสมอกันแล้ว ก็จะเกิดเป็นความสามัคคีปรองดองเป็นปึกแผ่นขึ้น ความสามัคคีเป็นปึกแผ่นนี้คือกำลังอันแข็งแกร่งที่สุดในแผ่นดิน ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะบันดาลให้คนในชาติมีสมาพันธ์ มุ่งมั่นที่จะร่วมกำลังกันสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงของบ้านเมือง ให้สมบูรณ์บริบูรณ์ขึ้นทุกสถาน...”

ลูกเสือ 12 ก.ค. 26 “... การมีวินัย มีความสามัคคี และรู้จักหน้าที่ ถือกันว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญประจำตัวของคนทุกคน. แต่ในการสร้างเสริมคุณสมบัติสามข้อนี้ จะต้องไม่ลืมว่า วินัย สามัคคี และหน้าที่นั้น เป็นได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งยอมให้คุณหรือให้โทษได้มากเท่า ๆ กันทั้งสองทาง. เพราะฉะนั้น เมื่อจะอบรมจำเป็นต้องพิจารณาให้ถ่องแท้แน่ชัดก่อนว่าเป็นวินัย สามัคคี และหน้าที่ที่ดี คือปราศจากโทษ เป็นประโยชน์ เป็นธรรม ไม่เคลือบแฝงไว้ด้วยสิ่งชั่วร้าย เช่น วินัย ก็ต้องไม่ใช่วินัยเพื่อตน เพื่อหมู่คณะของตนเท่านั้น ต้องเป็นวินัยเพื่อคนทุกคน เพื่อคนส่วนใหญ่ เป็นวินัยที่ถูกต้อง ที่เป็นการสร้างสรรค. ทำนองเดียวกัน การสามัคคีก็การทำกรหรือทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง ก็จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล มิใช่เพื่อการเพิ่มพูนประโยชน์เฉพาะพวกตน แล้วเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนเสียหาย. จึงเห็นได้ว่าการสร้างวินัย สามัคคี และความรู้จักหน้าที่ให้แก่เยาวชนต้องกระทำด้วยความเพ่งพินิจอย่างละเอียดถี่ถ้วนเป็นพิเศษ มิฉะนั้นจะไม่บังเกิดผลที่พึงประสงค์ หรือชั่วร้าย อาจกลับกลายเป็นการทำลายอนาคตและความเจริญมั่นคงของชาติไปก็ได้. ...”

วันเฉลิม 4 ธ.ค. 23 “... แต่ละคนตั้งใจจะทำหน้าที่ของตนให้ดีตามที่ตั้งหน้าที่ไว้เป็นของที่ดีมาก และหวังที่จะทำให้ตนมีความสุขสบาย โดยที่แต่ละคนก็มีอาชีพแตกต่างกัน แต่ละคนแต่ละบุคคลก็เป็นคนหนึ่ง ๆ ก็ทำเพื่อความสุขของตน แต่จะยังไม่สมบูรณ์ ถ้าหากว่าแต่ละคนทำหน้าที่ของตน และให้สอดคล้องกับงานอื่น จิตใจของคนอื่น ที่ประกอบขึ้นมาเป็นหมู่สังคมนของประเทศไทย เรียกว่าชาวบ้านของประเทศ หรือจะเรียกว่าเป็นประชากรก็ได้ จะเป็นราษฎรหรือเป็นชาวไทยทั้งหมด ถ้าทำให้สอดคล้องกันหมด แต่ละคนทำหน้าที่ของตน และให้ตระหนักไว้ว่าหน้าที่นั้นจะไม่เบียดเบียนคนอื่น จะสรุปอยู่ในคำว่า สามัคคี คือสามัคคีนี้จะต้องมีความฉลาดถึงจะสามัคคีได้ เพราะว่าบางทีเราหวังคืออยากทำดี ใคร ๆ ก็บอกว่าจะทำดี จะซื่อสัตย์สุจริต แต่ถ้าไม่มีความฉลาดแล้ว ไม่รู้ว่าซื่อสัตย์สุจริตคืออะไร ต้องพิจารณาว่าซื่อสัตย์สุจริตคืออะไร ความซื่อสัตย์สุจริตความดีความเฝื่อนั้น ต้องทำความฉลาด ต้องตระหนัก ต้องพิจารณาว่าคืออะไร เราทำอะไรต้องรู้ว่าไม่เบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ ไม่เบียดเบียนเพื่อนร่วมชาติ แล้วงานที่ตนทำก็จะเป็นงานที่ดี งานที่สุจริต งานที่เป็นประโยชน์ ประโยชน์นี้ เป็นประโยชน์ที่ตกแก่ชาติ ถ้าเราทำงานที่ดี ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเฝื่อน สอดคล้องกับหน่วยอื่นกับผู้อื่น และให้เป็นประโยชน์ที่เรียกว่าเป็นประโยชน์ส่วนรวม ประโยชน์นั้นตกแก่ชาติ ชาตินี้ก็ประกอบด้วยบุคคลนั่นเอง ชาติถ้าไม่มีบุคคล ไม่มีพลเมือง ไม่มีชาวไทย ไม่มีคนไทย ก็ไม่มีชาติไทย หาไม่ได้ เพราะว่ากลายเป็นดินแดนเอง ไม่เป็นประเทศ ถ้าทุกคนซึ่งประกอบขึ้นมาเป็นประเทศ ทำดี ประโยชน์ตกแก่ชาติ เมื่อประโยชน์ตกแก่ชาติแล้วประโยชน์ก็ตกแก่บุคคลนั่นเอง บุคคลทุกคนที่ถือตัวว่าเป็นคนไทยก็จะได้มีความภูมิใจ และมีความสะดวก ความสบาย ความก้าวหน้า ในการที่จะทำให้อสอดคล้องกันนั้นยาก เป็นสิ่งที่ยาก ต้องยอมรับว่ายาก และต้องคิดมาก ๆ แม้จะคิดมาก ๆ มีความฉลาดขึ้นมา มีวิชาความรู้ดีขึ้นมา แต่ละคนทำหน้าที่ของตน ก็ยังยากที่จะทำให้ประเทศชาตินี้มั่นคงเจริญตั้งใจ แต่อย่างน้อยที่สุดก็จะทำให้ประเทศชาติอยู่รอดได้ เพื่อพัฒนาขึ้นมาให้มั่นคงเจริญดังที่ปรารถนา ถ้าหากว่าแต่ละคนนึกถึงตัวเองมากเกินไป หมายความว่านึกถึงตัวเองในทางที่ว่า ตัวมีความรู้แบบนี้ ๆ จะต้องให้ความรู้นี้สำเร็จไป คนอื่นไม่เห็นด้วยก็ช่างเขา คนอื่นไม่เข้าใจช่างเขา คนอื่นเสียประโยชน์ช่างเขา นั้นไม่ได้ เพราะถ้าประเทศชาติส่วนรวมเสียประโยชน์ ในที่สุดเราเองก็เสียประโยชน์ ...”

สามัคคี 17 เม.ย. 30 “... ความสามัคคีนั้น ในความเข้าใจโดยทั่วไป มักจะหมายถึงความยึดเหนี่ยวกันไว้ให้เป็นปึกแผ่นแน่นหนา. ถ้าเป็นเพียงเท่านั้น ก็ดูจะไม่มีความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้นอีกด้วย เช่นควรจะหมายถึงความพร้อมเพรียงของทุกฝ่ายทุกคนที่มีความสำนึกแน่ชัดในความรับผิดชอบ ที่จะพึงใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถ ตลอดจนคุณสมบัติทุก ๆ ประการของตน ให้ประกอบพร้อมเข้าด้วยกัน และให้เกื้อกูลส่งเสริมกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นสาระแก่นสารและที่เป็นประโยชน์เป็นความเจริญต่อส่วนรวมและเพื่อนมนุษย์. โอกาสนี้ จึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายพยายามพิจารณาศึกษาความหมายของ สามัคคี โดยนัยที่กล่าวให้เข้าใจ เพื่อจักได้รับไว้เป็นพื้นฐานความประพฤติปฏิบัติของแต่ละคน ในการที่จะร่วมกันทำงานสำคัญ ๆ ระดับสูงต่อไปในวันข้างหน้า. ...”

นายพล 22 ต.ค. 28 “... ความเสียสละนี้ก็จะต้องเข้าใจว่า การเสียสละแม้แต่ชีวิตนั้น ก็เป็นส่วนหนึ่งของคำว่า สละ ถ้าหากว่ามีความเสียสละให้ด้านต่าง ๆ ก็จะเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติงานหน้าที่ในการที่เป็นทหารอย่างดี และเป็นผลให้เกิดความมั่นคงถาวรของประเทศชาติได้แน่ ๆ นอกจากการเสียสละแม้แต่ชีวิต การเสียสละนั้นก็จะเป็นประโยชน์ต่อความสามัคคี เพราะว่าคนเราที่จะอยู่ด้วยกันก็ต้องมีการสละ การสละนั้นไม่ใช่สละชีวิต แต่ว่าเป็นการสละอย่างที่เขาพูดถึงว่าสละทรัพย์ก็เป็นส่วนหนึ่ง ก็หมายความว่าต้องร่วมกันเพื่อที่จะสร้างสิ่งที่เราจะต้องสร้างร่วมกัน นอกจากทรัพย์ก็มีสิ่งที่จะสละก็คือกำลังกายที่จะต้องใช้ หรือกำลังความคิด มาถึงความสละความคิดนี้ ความจริงถ้าสละไปเราก็ไม่ได้เสียอะไร ถ้าสละชีวิตก็เสียชีวิต ถ้าสละทรัพย์เงินทองก็เสียเงินทองไป แต่สละความคิดนั้น ไม่ใช่สละ มันแบ่งออกไปแล้วก็ทำให้เรารวยขึ้นด้วยซ้ำ เพราะว่าถ้าแบ่งความคิด ไปก็เท่ากับไปสร้างให้คนอื่นมีความคิดแล้ว ก็ทำให้คนอื่นทำงาน ได้ดีขึ้น ก็เป็นการทำให้มีความคิดที่แข็งแรงขึ้น เป็นทวีคูณ แต่สละในทางความคิดนั้นก็ยังมีในทางอื่นด้วย ไม่ใช่ความคิดที่สำหรับเป็นความรู้ ซึ่งสละความรู้นั้นก็เป็นการให้คนอื่นเขามีความรู้สูงขึ้น ทำให้มีกำลังสำหรับส่วนรวมเพิ่มขึ้นดังกล่าว ยังมีการสละอย่างอื่น คือสละในจิตใจของตัว บางทีเรามีความคิดอย่างหนึ่ง นึกว่าถูกต้อง แต่ว่าไปเผชิญกับปัญหาบางอย่างก็ต้องสละความคิดนั้น คือว่าเลิกคิด อันนี้ก็ต้องอาศัยความเสียสละเหมือนกัน เพราะว่าถ้าเราคิดอย่างหนึ่งแล้วไปเจอว่าความคิดนั้นอาจจะ ไม่ถูกต้อง ความคิดของคนอื่นดีกว่า เราต้องสละความคิดนั้น เพราะว่าถ้าหากว่าทำตามความคิดเดิม ซึ่งเราต้องเผชิญสถานการณ์ว่ามันผิด ก็ต้องเปลี่ยน มิฉะนั้นเราเสียแล้ว ก็ถ้าเราเสีย ส่วนรวมก็เสีย ฉะนั้นการสละนั้นก็ยังมีอีกอย่าง อย่างนี้คือว่าสละในสิ่งที่อาจจะ ไม่ถูกต้อง แม้จะนึกว่าสิ่งที่ ไม่ถูกต้องนั้น คิดอย่างนั้นปฏิบัติอย่างนั้นจะมีผลดี ถ้ามาพิจารณาแล้วอย่างรอบคอบต้องแท้ หรือฟังคนอื่นเขาอธิบาย ก็อาจจะทำให้ความคิดนั้นเป็นผลไม่ดี ทั้งสำหรับส่วนรวมและทั้งสำหรับส่วนตัว ฉะนั้น จุดสำคัญของการสละ ก็อยู่ตรงนี้ว่า ต้องสละความคิดที่ไม่สร้างสรรค์ ความคิดที่อาจจะนึกว่าสร้างสรรค์สำหรับตัวเองแต่ว่าในที่สุดเป็นความคิดที่ทำลาย ฉะนั้นข้อตรงนี้ที่สำคัญมาก ...”

จุฬา 12 ก.ค. 29 “... งานสิ่งใดสาขาใดที่ท่านจะออกไปปฏิบัตินั้น ไม่มีสักสิ่งเดียวที่จะสำเร็จสมบูรณ์ได้ในตัวเอง หากจะต้องเกี่ยวเนื่องถึงงานอื่น ๆ อีกหลาย ๆ ด้าน. ทั้งนี้เพราะงานต่าง ๆ นั้น เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าแท้จริง ย่อมเป็นปัจจัยส่งเสริมเกื้อกูลกันอยู่เป็นส่วนมาก และย่อมประกอบกันเข้าเป็นงานส่วนรวมอันเดียวกันของบ้านเมืองด้วย ดังนั้น งานแต่ละชิ้นแต่ละส่วน จึงต้องปฏิบัติให้ประสานสอดคล้องกัน ทั้งให้สำเร็จและให้พัฒนาไปพร้อม ๆ กัน โดยเท่าเทียมกัน เพื่อมิให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหยุดชะงักและพาให้ส่วนรวมรวนเร่ล่าช้าไปทั้งกระบวนการ. ท่านทั้งหลายควรจักได้เตรียมตัวเตรียมใจให้พร้อม ที่จะปฏิบัติงานประสานกับบุคคลอื่นฝ่ายอื่นอย่างจะมกเข้มแข็งและฉลาดเหมาะสม. ในกรณีนี้ ท่านจะต้องทำความคิดและจิตใจให้เปิดกว้าง แต่หนักแน่น มีเหตุผล มีวิจรรย์ญาณ. พร้อมกันนั้น ก็ต้องมีความจริงใจ เห็นใจ และเมตตาปรองดองกัน โดยถือประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันเป็นวัตถุประสงค์เอก. ที่สำคัญอีกข้อหนึ่งจะต้องพยายามจัดความดีอัน ถือตัว ความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนน้อยออกให้ได้ ไม่ปล่อยให้เข้ามาครอบงำทำลายความคิดจิตใจที่ดีงามของตน. แล้วท่านจะสามารถปฏิบัติกิจการงานทุกอย่างได้ด้วยความราบรื่นเบิกบานใจ อย่างมีประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จตามที่ปรารถนาทุกสิ่งในที่สุด. ...”

จุฬา 18 ก.ค. 30 “... หลักการสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ปฏิบัติงานสำเร็จและเจริญก้าวหน้าได้แท้จริง คือการไม่ทำตัวทำความคิดให้คับแคบ หากให้มีเมตตาและไม่ตรี ยินดีประสานสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ร่วมงานอย่างจริงใจ. พร้อมกันนั้น ก็เปิดตาเปิดใจให้กว้างขวาง เพื่อศึกษาสังเกตการกระทำและความคิดอ่านของผู้เข้ามาสัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วยใจที่เป็นกลาง และด้วยความคิดพิจารณาที่ฉลาดรอบคอบ. ที่กำหนดให้ทำดังนี้ก็เพราะเห็นว่าวิทยาการทั้งปวงนั้นมีความเกี่ยวเนื่องและประกอบส่งเสริมกันอยู่เป็นอันมาก. จึงจำเป็นที่ผู้ทำงานในระดับสูง จะต้องศึกษาในวิทยาการของกันและกันให้เข้าใจ และให้มีความรอบรู้ที่กว้างขวาง เพื่อจักได้มีทางทำงานให้ประสานกันโดยสอดคล้อง ทั้งให้ประโยชน์ของงานที่ทำประกอบเกื้อกูลกันขึ้นเป็นประโยชน์อันยั่งยืนของชาติบ้านเมือง...”

จุฬา 12 ก.ค. 33 “... ความเป็นบัณฑิต นอกจากจะหมายรู้ได้ทั้งความรู้และความฉลาดสามารถของบุคคล ในการใช้วิทยาการให้เกิดประโยชน์แล้ว ยังสังเกตทราบได้ทั้งการกระทำ คำพูด และความคิด อีกทางหนึ่ง. บัณฑิตนั้น เมื่อจะทำจะพูดหรือจะคิด ย่อมพยายามทำให้ดี พูดให้ดี คิดให้ดีเสมอ. ทำให้ดี หมายถึงทำด้วยความตั้งใจและจริงใจ ให้เป็นการสร้างสรรค์แท้. ไม่ว่าการเล็กการใหญ่ ก็พยายามทำอย่างดีที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและประโยชน์ของการที่ทำนั้น โดยครบถ้วน ไม่ทำโดยเพทุบาย หรือมีเจตนาไม่บริสุทธิ์แอบแฝง. การพูดให้ดี หมายถึงการกล่าววาจาชอบให้เกิดประโยชน์ เช่น กล่าวในสิ่งที่จะก่อให้เกิดความรู้ ความฉลาด ความเจริญ ความดี ความสามัคคีปรองดอง ไม่กล่าวในสิ่งที่ไม่รู้จริง ที่ก่อให้เกิดความสับสน หรือที่ทำลายความดีงาม ความเจริญมั่นคง. การคิดให้ดีนั้น หมายถึงการคิดด้วยความมีสติตั้งมั่น เป็นกลาง ไม่ถูกเหนียวนำด้วยอคติ หากอาศัยความถูกต้องด้วยหลักวิชา เหตุผล ความเป็นจริง และศีลธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐานเครื่องวินิจฉัย เพื่อให้ความคิดนั้นปราศจากพิษภัย เป็นคุณเป็นประโยชน์แท้จริง.

บัณฑิตทั้งหลายจะหา จะพูด จะคิดสิ่งใด ขอให้ทำ ให้พูด ให้คิด อย่างมีหลักการและความสังวรระวัง เพราะเชื่อว่าถ้าสามารถฝึกหัดปฏิบัติให้เคยชินเป็นนิสัย จะช่วยให้สมัครสมานเข้าใจกันได้เป็นอย่างดี ร่วมงานประสานประโยชน์กัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะส่งเสริมให้แต่ละคนประสบความสำเร็จรุ่งโรจน์ในหน้าที่การงานได้เป็นแน่นอน...”

จุฬา 13 ก.ค. 33 “... วันนี้ จะได้พูดกับท่านถึงการแก้ปัญหาในการทำงาน. ในการปฏิบัติงานนั้น ย่อมมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นได้เสมอ เมื่อปัญหาเกิดขึ้นต้องรีบแก้ไข อย่างที่ไว้ให้พอถูกพูดถูกถามจนแก้ยาก. ขอให้ทุกคนระลึกว่าปัญหาทุกอย่างมีทางที่จะแก้ไขได้. ถ้าแก้คนเดียวไม่ได้ ก็ช่วยกันคิดช่วยกันแก้หลาย ๆ คน หลาย ๆ ทาง ด้วยความร่วมมือปรองดองกัน. ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น จักได้ไม่กลายเป็นอุปสรรคขัดขวาง และบั่นทอนทำลายความเจริญและความสำเร็จของการงาน. ตัวการที่จะทำให้อะไรเป็นปัญหาไม่ออก ทั้งทำให้ปัญหายุ่งยากยิ่งขึ้นนั้น คือจิตใจและความคิดที่ถูกอคติครอบงำ. คนเรา เมื่อมีอคติแล้ว มักมองไม่เห็นความจริง หรือถึงจะเห็นก็ไม่ยอมรับ. และเมื่อไม่เห็นหรือ ไม่ยอมรับความจริงแล้ว ก็ทำให้ไม่ทราบต้นเหตุของปัญหา และแก้ปัญหาไม่ออก. ยิ่งไปกว่านั้น ยังจะถูกอคติซ้ำเติมให้เข้าใจผิด แล้วก่อปัญหาให้ใหญ่โตซับซ้อนไม่สิ้นสุด. วิธีแก้ปัญหานั้น ก่อนอื่นจำเป็นต้องทำใจให้มั่นคงเป็นกลางให้ได้ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหา และพิจารณาหาเหตุให้ทราบแจ่มชัด. การเห็นเหตุของปัญหาอย่างถูกต้องชัดเจน จะช่วยให้คิดเห็นทางแก้ไข และทราบว่าการแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ ควรจะกระทำโดยวิธีใด จะกระทำได้อย่างไรพึงตนเอง หรือต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้อื่น ฝ่ายใด อย่างไรบ้าง...”

จุฬา 15 ก.ค. 32 “... เมื่อเข้ารับหน้าที่งานแล้ว บัณฑิตจะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นมากมาย. แต่ละคนจึงควรจะทราบให้แน่ชัด ว่าคนที่ร่วมงานกันในหน่วยงานทั้งหลายนั้น อาจแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือกลุ่มที่มีความรู้ในเชิงทฤษฎีสูง กับกลุ่มที่มีความรู้ชัดเจนชำนาญ เพราะมีประสบการณ์ในทางปฏิบัติมาก. เมื่อมาทำงานร่วมกัน ทั้งสองฝ่ายควรเล็งเห็นความสำคัญในกันและกัน และยอมรับว่าความรู้ความสามารถของแต่ละคนมี เป็นสิ่งที่มีคุณค่า. ความเข้าใจซึ่งระหว่างกันนี้จะทำให้แต่ละคนยกย่องให้เกียรติกัน และยินดีที่จะเรียนรู้จากกันและกัน เพื่อพัฒนาความสามารถของตนในการทำงานให้สูงขึ้น. เมื่อผู้ทำงานมีสมรรถนะสมบูรณ์ และปฏิบัติร่วมกันด้วยความเข้าใจอันดี ก็จักเกื้อกูลให้การทำงานทุกอย่างดำเนินไปได้โดยราบรื่น มีประสิทธิภาพ และบรรลุผลอันพึงประสงค์ทุกส่วน...”

จุฬา 3 ส.ค. 34 “... การที่บุคคลจะทำงานให้สำเร็จลุล่วงได้โดยราบรื่นนั้น นอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถของตนเองแล้ว ยังจะต้องได้รับความร่วมมือส่งเสริมจากผู้อื่น มีผู้ร่วมงานเป็นต้น ด้วย. ดังนั้น บัณฑิตควรพยายามอย่างยิ่ง ที่จะประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่ายให้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้อง และกว้างขวาง. ในกรณี ท่านจะต้องประพฤติปฏิบัติต่อบุคคลทั้งปวงด้วยความสุจริตจริงใจ ต้องรู้จักประมาณค่าของตนเองอย่างถูกต้องเที่ยงตรง คือไม่ให้สูงเกินไป จนกลายเป็นหยิ่งจองหอง ทั้งไม่ให้ต่ำเกินไป จนทำให้ถูกสบประมาทเหยียดหยาม. ทางที่ถูกควรวางตัวให้พอเหมาะพอสัมกับฐานะหน้าที่ พร้อมกับรักษาความสุภาพอ่อนโยนไว้ให้เห็นขานน้อมสม่ำเสมอ. นอกจากนั้น ยังจะต้องมีความเสียสละ อดทน อดกลั้น รู้จักเกรงใจ ให้ถ้อย และโอนอ่อนผ่อนตามกัน และกันด้วยเหตุผล. ประการสำคัญที่สุด จะต้องหัดทำใจให้กว้าง รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้น แท้จริง คือการระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลาย มาอำนวยการประโยชน์ในการปฏิบัติบริหารงาน ให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง...”

วันเฉลิม 4 ธ.ค. 34 “... แต่ก่อนนี้เมื่อ 40 หรือ 50 ปีก่อน ประชากรของประเทศไทย มีประมาณ 18 ล้าน เดียวนี้มีมากขึ้นสามเท่า มีมากกว่า 54 ล้าน จนจะ 60 ล้าน. การที่จะ “รู้จักสามัคคี” ก็ลำบากมาก เพราะคนมาก ๆ รู้จักกันทั่วถึงไม่ค่อยได้. แต่ “รู้จักสามัคคี” ควรจะใช้ได้ เพราะหมายความว่า ทุกคนถือว่าตนเป็นคนไทย มีอะไรเกิดขึ้นก็ตาม ทุกคนรู้ว่าต้องมีความสามัคคี. “รู้” ก็คือ “ทราบ” ทราบความหมายของสามัคคี “รัก” คือ “นิยม” นิยมความสามัคคี. เพราะเหตุใดคนไทยจึง “รู้จักสามัคคี” ก็เพราะคนไทยนี้ฉลาด ไม่ใช่ไม่ฉลาด. คนไทยนี้ฉลาด รู้ว่าถ้าหากเมืองไทยไม่ใช้ความสามัคคี ไม่เห็นอกเห็นใจกัน ไม่ใช่อะไรที่จะพอรับกันได้ พอที่จะใช้ได้ ก็คงจะไม่ได้ทำอะไร หมายความว่า ทำมาหากินก็ไม่ได้ทำมาหากิน เพราะว่าไม่มีอุปกรณ์ ไม่มีความสะดวก. จะต้อง “รู้จักสามัคคี” หมายความว่า รู้จักการระดมสมองด้วยกัน แม้จะไม่ใช่อุปกรณ์เต็มที่ คือหมายความว่าไม่ถูกหลักวิชาเต็มที่ ก็จะต้องใช้ เพราะว่าถ้าไม่ใช่ ก็ไม่มีอะไรใช้. อาจมีสิ่งที่มีอยู่แล้วที่จะใช้ไปได้ชั่วคราว คุณภาพอาจไม่ค่อยดีนัก ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีอะไรที่ดีร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่จำเป็นต้องใช้อะไรที่พอใช้ได้ไป ไม่อย่างนั้นไม่มีวันที่จะมีชีวิตรอดได้...”

ฉุภา 11 ก.ค. 35 “...ความจริงใจต่อผู้อื่นเป็นคุณธรรมสำคัญมากสำหรับผู้ที่ต้องการความสำเร็จและความเจริญ เพราะช่วยให้สามารถขจัดปัดเป่าปัญหาได้มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาอันเกิดจากความกินแหนงแคลงใจและเอารัดเอาเปรียบกัน. นอกจากนั้น ยังทำให้ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ และความร่วมมือสนับสนุนจากทุกคน ทุกฝ่าย ที่ถือมั่นในเหตุผลและความดี. ผู้มีความจริงใจจะทำการสิ่งใด ก็มักสำเร็จได้โดยราบรื่น.

ความจริงใจอย่างสำคัญยังมีอีกส่วนหนึ่ง ได้แก่ความจริงใจต่อตนเอง เช่นเมื่อได้ตั้งใจจะประพฤติปฏิบัติในกิจอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว จะต้องติดตามรักษาความตั้งใจที่จะกระทำดั่งนั้น ให้ได้ตลอดไป. คนที่รักษาความจริงใจต่อตนเองไว้ได้มั่นคง จะไม่เป็นคนสับปลับ หากแต่เป็นคนที่หนักแน่นเที่ยงตรง ทำอะไรตามกฎเกณฑ์ ตามระเบียบตามเหตุผลและความถูกต้องเป็นธรรม จึงเป็นผู้สามารถสร้างสรรค์และสร้างสรรค์ความคิดความเจริญให้แก่องค์การเพิ่มพูนยิ่งขึ้นได้ ไม่มีวันถอยหลัง...”

ทูนอนันท์มหิตล 26 ส.ค. 35 “...ทุกปีที่เคยมาก็ได้พูดอยู่ซ้ำซากว่าผู้ที่มิวิชากรก็ควรจะช่วยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อที่จะจัดให้สังคมให้ประเทศชาติมีความก้าวหน้ามีความสงบเรียบร้อยและก็จะต้องเข้าไปอีกหลายปี เพราะว่าเห็นได้ว่าแม้จะมีผู้ที่มีความรู้ดีๆ ในประเทศมากมาย แต่ประเทศก็ยังมีอุปสรรคอันยุ่งยาก อาจเป็นเพราะว่าความรู้มาก แต่ละคนก็จะแสดงความรู้ แล้วก็เห็นช่องทางมาก จึงทำให้ช่องทางต่างๆ นั้นชนกัน ไม่ค่อยยอมรับกัน เพราะเหตุว่าแต่ละคนที่มีวิชากรในแขนงหนึ่งก็ดีกว่าแขนงของตัวใหญ่ที่สุด แขนงอื่นก็เช่นเดียวกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นก็จะมีการกระทบกระทั่งกัน แต่ถ้าได้ศึกษาถึงซึ่ง รวมทั้งศึกษาตามที่ศึกษาในท้องถิ่น และตามความคิดคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ แล้วก็นึกพิจารณาถึงจะลดการขัดกัน ได้มาก เพราะว่าความจริงใจความจริงมีทางเดียว คือการที่จะไม่ให้มีการเบียดเบียนกัน ความจริงนั้นจะประกอบด้วยความยุติคติ สบายและความแน่นอนว่าความสบายของตัวจะไม่หายไป ฉะนั้นถ้าหากว่าผู้ใดจะไปทางไหน ถ้ามีอะไรมาขวาง ถ้าไปชนสิ่งนั้นก็จะเป็นการกระทบกัน ก็การจัจจจรนี้ที่จริงสำคัญ ผู้ที่มีความรู้สูงถ้าหากว่าไม่ครอบด้านของตัว ย่อมจะไปชนกับคนที่เดินโดยที่ไม่ครอบด้านแน่ละคือการจัจจจรไม่มี นี่ก็เป็นหน้าที่ของท่านต้องจัจจจรให้ได้ คือครอบตัวแล้วก็หลบแล้วก็หลีกเลี่ยงให้เรียบร้อย จึงจะไม่มีมีการปะทะกัน ถ้าไม่เช่นนั้น ถ้ามีการปะทะ ความเจริญที่เรากำลังต้องการก็ไม่ได้ นั่นก็เป็นจุดสำคัญ พูดแค่นี้ก็คงเข้าใจ เพราะว่าท่านทั้งหลายก็มีปัญหาเขียนแหลมอยู่แล้ว...”

วันข้าราชการ 1 เม.ย. 36 ข้าราชการมีหน้าที่สำคัญส่วนหนึ่งที่จะต้องประพฤติปฏิบัติต่อบุคคลทั้งปวงด้วยความสุจริตจริงใจ วางตัวให้พอเหมาะพอสมกับฐานะตำแหน่ง พร้อมกับรักษาความสุภาพอ่อนโยนไว้ให้เห็นเขาเห็นเราเสมอ. นอกจากนั้น ยังจะต้องมีความเสียสละอดทน รู้จักรงใจให้อภัย ทั้งโอนอ่อนผ่อนตามกันและกันด้วยเหตุผล. และสำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็นเห็นแม้กระทั่งคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือการระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลายหลาก มาอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง.

เขียนใหม่ 24 ม.ค. 38 “... ในการทำงานนั้น ท่านทั้งหลายจะต้องปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นฝ่ายอื่นเป็นอันมาก จึงมีบรรณาคอยอยู่ที่จะต้องมีปัญหาข้อขัดแย้งเกิดขึ้นบ้าง. ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น น่าจะมาจากเหตุสำคัญประการหนึ่ง ได้แก่การพูดจาไม่เข้าใจกัน. การพูดนี้สำคัญมากมีอยู่สามลักษณะด้วยกันคือ พูดมาก พูดเร็ว และพูดดี. การพูดมากคนฟังยาก ทำให้สับสน จับเรื่องจับประเด็นไม่ถูก. ส่วนการพูดเร็ว คนฟังไม่ทัน ทำให้ไม่เข้าใจเรื่องชัด หรือเข้าใจผิดได้. เมื่อพูดจาถือสารกันไม่กระจางทำให้เข้าใจได้ยากจึงอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้เพราะเข้าใจเรื่องไม่ตรงกัน. การพูดดีหรือดีด้วยเนื้อหาสาระ พอดีกับกาลเทศะ เหมาะสมกับฐานะและบุคคล ไม่มากหรือน้อยเกินไป คนฟังสบายจับเรื่องราวได้ชัดและถูกต้องตามความประสงค์. เมื่อพูดจาถือสารกันได้ไม่ติดขัดก็จะมีใจอกเข้าใจกันและสามารถร่วมมือกันทำงานสร้างสรรค์ความสุขความเจริญให้เกิดขึ้นได้. ปัญหาต่างๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น หรือหากจะเกิดขึ้นบ้างก็สามารถพูดจาทำความเข้าใจกันได้โดยไม่ยากนัก. การพูดดีจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ทุกคนที่จะต้องอยู่ร่วมกัน ต้องสมาคมคบหากัน และทำงานร่วมกันเป็นหมู่เป็นคณะ...”

วันเฉลิม 4 ธ.ค. 36 “... ถ้าทุกคนพูดเหมือนกัน เวลาพูดอะไรกันขึ้นมา ก็พูดเหมือนกันหมด สัมมนา ก็ไม่ต้องสัมมนากัน ไม่ต้องประชุมกัน ไม่ต้องชี้แจง ทุกคนคิดเหมือนกัน ทำเหมือนกันหมด. อันนี้ชี้ น้าเปื้อ. ทุกคนเหมือนกัน ไม่มีอ้วน ไม่มีผอม เหมือนกันหมด มันจะน่าดูไหม. ในที่นี้ก็มีคนอ้วนคนผอม ก็เป็นสิทธิของเขา แล้วเขาก็มีความสุขของเขาได้. ฉะนั้นสัมมนาหรือการปรองดองกัน ไม่ได้หมายความว่า คนหนึ่งพูดอย่างหนึ่ง คนอื่นต้องพูดเหมือนกันหมด. ลงท้ายชีวิตก็ไม่มี ความหมาย. ต้องมีความแตกต่างกัน แต่ต้องทำงานให้สอดคล้องกัน. แม้จะขัดกันบ้าง ก็ต้องสอดคล้องกัน ถ้าไม่สอดคล้องกัน ฟัง.

ยกตัวอย่างทางวิศวกรรม. อย่างรถยนต์คันหนึ่ง ทุกส่วนของรถยนต์ต้องทำงานสอดคล้องกัน. ถ้าไม่ทำงานสอดคล้องกัน รถก็พัง และใช้รถยนต์ไม่ได้. ถ้าล้อหน้าเดินหน้า ล้อหลัง เดินถอยหลัง รถก็เดินไปไม่ได้. ต้องให้ล้อหมุนสอดคล้องกัน. แต่จะให้พวงมาลัยซึ่งเป็นสิ่งที่หมุนหมุน เหมือนกับล้อ เรารู้สึกว่า จะจับรถไม่ได้. ทุกสิ่งต้องมีหน้าที่ของตัวเอง. พวงมาลัยต้องหมุนไปทาง แล้วล้อก็กลับมามีทิศทางถึงจะเหมาะสม เรามีหน้าที่อย่างนั้น. เครื่องยนต์ก็หมุนเร็วเท่านั้น ๆ ล้อหมุนด้วยความเร็วเท่านั้น ๆ. ถ้าเครื่องยนต์กับล้อหมุน ด้วยความเร็วเท่ากัน ก็จะทำให้รถไม่มีกำลัง. อย่างเวลาออกรถต้องใส่เกียร์หนึ่ง ต้องทด คือ เครื่องก็ต้องหมุนเร็วกว่าล้อ ไม่อย่างนั้นไม่พอ. ทุกส่วนมีความแตกต่างกันในหน้าที่ มีความแตกต่างในทิศทาง.

คนก็เหมือนกัน ถ้าหากว่าคนหนึ่ง มีหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใด ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะต้องมีหน้าที่เหมือนกัน แต่ก็ต้องสอดคล้องกัน เพื่อให้งานส่วนรวมนั้นดำเนินไปได้ดี. ถ้าอยู่ในหมู่คณะเดียวกัน หรือในคณะทำงานเดียวกัน ก็จะต้องให้สอดคล้องกัน เพื่อให้งานที่ทำนั้นมีประสิทธิภาพสูงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้. แต่ถ้าหากว่ามาทะเลาะกัน มาเถียงกันโดยหลักหรือพื้นฐาน หลักความคิดนั้นแตกต่างกัน ก็คุยกันไม่ได้ พูดกันไม่ได้. อย่างมาพูดกันดีกว่า เพราะว่าถ้าพรรคของคนหนึ่ง มีอย่างหนึ่ง และพรรคของอีกคนหนึ่ง มีอีกอย่างหนึ่ง โดยไม่พยายามปรองดองกัน โดยไม่พยายามที่จะหาทางออกที่เหมาะสม. ยิ่งพูดก็ยิ่งยุ่ง ยิ่งทำให้คนอื่นที่ไม่รู้โอ้อ้อเห็นคุณแล้ววิญญูเสีย. เดียวนี้พูดกันเถียงกันอย่าง ทำให้ประชาชนทั่วไป ขวัญเสีย. ไม่ทราบว่าจะอะไรกันแน่ พื้นฐานของความคิดนั้น มันคนละอย่างทีเดียว. แล้วมาเถียงกัน มันเข้ากันไม่ได้ มันคนละเรื่อง. พูดอย่างที่เขาเรียกกันว่า “พูดคนละเรื่องเดียวกัน.” ไอ้คำ “พูดคนละเรื่องเดียวกัน” นี้ เหมือนว่าเป็นเรื่องเดียวกัน แต่พูดกันคนละเรื่อง มันไม่มีทางออก ไม่มีผล...”

วันข้าราชการ 1 เม.ย. 37 ข้าราชการเป็นผู้มีหน้าที่การงาน กว้างขวาง ต้องเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก และการเกี่ยวข้องกับประชาชน ประโยชน์กันนั้นต้องอาศัยมิตรจิตและความเข้าใจอันดีต่อกันเป็น พื้นฐาน. ผู้ฉลาดจึงควรปรับปรุงการกระทำความคิดของตัวให้สุจริตผ่องใส พยายามสร้างเสริมความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นให้สมบูรณ์ ทั้งพึงระลึกอยู่เสมอด้วยว่า ผู้อื่นเขาก็มีความมุ่งหวังที่จะสร้างสรรค์ความ ดีความเจริญเช่นเดียวกันกับเรา. ถ้าหากทุกฝ่ายทุกคนมีความเข้าใจดีต่อกัน การร่วมมือประสานงานย่อมจะเป็นไปได้โดยสะดวก และจะเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งแก่การแก้ปัญหาของบ้านเมือง.

จุฬา 14 ก.ค. 2537 "... การประกอบกิจการงานร่วมกับผู้อื่นนั้น จะให้เป็นที่เรียบร้อยโดยราบรื่นเรียบร้อยทั้งหมด ย่อมเป็นไปได้ยาก. เพราะคน จำนวนมากย่อมมีความคิดที่แตกต่างกันไป ตามพื้นฐานภูมิรู้และภูมิ ธรรมของแต่ละคน. ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในการทำงาน ก็อาจเกิดขึ้น ได้เสมอ. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ทุกคนชอบที่จะทำความคิดความเห็นให้ สอดคล้องกัน ร่วมกันพิจารณาหาทางแก้ไขด้วยเหตุและผลตามเป็นจริง บนพื้นฐานอันเดียวกัน ก็จะเห็นแนวทางปฏิบัติแก้ไขได้อย่างเที่ยงตรง ถูกต้องและเหมาะสม. หากต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างอ้างเหตุผลที่อาศัย พื้นฐานแตกต่างกัน ก็อาจเกิดถกเถียงโต้แย้งกัน โดยไม่มีข้อยุติ. ปัญหา ต่าง ๆ ก็ไม่มีทางออกและได้รับการปฏิบัติแก้ไข เป็นผลให้งานที่ทำ ติดขัดล่าช้า หรือไม่สามารถจะดำเนินการต่อไปได้สำเร็จ. เหตุและผลนี้ จึงเป็นประโยชน์โดยตรงในการพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นสิ่งที่จะ ส่งเสริมความสามารถของบุคคลให้สูงขึ้น คือสามารถทำงานที่ยาก ที่มี ความสำคัญสูงได้. บัณฑิตจึงควรจะได้ฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีเหตุและ ผลในทุกเรื่องทุกกรณี โดยเคร่งครัด ด้วยการหัดคิดให้เป็นระเบียบ ขึ้นตอน ฝึกจับประเด็นของเรื่องต่าง ๆ ให้ได้โดยถูกต้อง และรู้จักลำดับ เหตุและผลที่ต่อเนื่องกันให้ได้แน่ชัด ทั้งรู้จักใช้ถ้อยคำสื่อความหมายได้ ถูกต้องตามลำดับ และรวบรัดชัดเจน ครั้นลงมือปฏิบัติ ต้องปฏิบัติให้ จริงให้ต่อเนื่องเป็นกระบวนการตามแนวทางที่กำหนดไว้ให้งานทุก อย่างก้าวหน้าไปจนบรรลุเป้าหมายโดยสมบูรณ์. ถ้าทุกคนทำได้ดังนี้ ก็ จะช่วยให้สิ่งที่คิด กิจที่ทำ คำที่พูด สัมฤทธิ์ผลที่เป็นประโยชน์แท้จริง ทั้งแก่ตนเองและชาติบ้านเมือง. ..."

เทียนใหม่ 24 ม.ค. 38 "... ในการทำงานนั้น ท่านทั้งหลายคง จะต้องปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นฝ่ายอื่นเป็นอันมาก จึงเป็นธรรมดาอยู่เอง ที่ จะต้องมีปัญหาข้อขัดแย้งเกิดขึ้นบ้าง. ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น น่าจะมาจากเหตุสำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ การพูดจาไม่เข้าใจกัน. การพูดนี้สำคัญ มาก มีอยู่สามลักษณะด้วยกัน คือ พูดมาก พูดเร็ว และพูดดี. การพูดมาก คนฟังยาก ทำให้สับสน จับเรื่องจับประเด็นไม่ถูก. ส่วนการพูดเร็ว คน ฟังไม่ทัน ทำให้ไม่เข้าใจเรื่องชัด หรือเข้าใจผิดได้. เมื่อพูดจาสื่อสารกัน ไม่กระจ่าง ทำให้เข้าใจได้ยาก จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้น ได้เพราะเข้าใจ เรื่องไม่ตรงกัน. การพูดดี หรือดีด้วยเนื้อหาสาระ พอดีกับกาลเทศะ เหมาะสมกับฐานะและบุคคล ไม่มากหรือน้อยเกินไป คนฟังสบาย จับ เรื่องราวได้ชัดและถูกต้องตามความประสงค์. เมื่อพูดจาสื่อสารกันได้ไม่ ติดขัด ก็จะมี ความเข้าใจอกเข้าใจกัน และสามารถร่วมมือกันทำงาน สร้างสรรค์ความสุข ความเจริญให้เกิดขึ้นได้. ปัญหาต่าง ๆ ก็จะ ไม่ เกิดขึ้น หรือหากจะเกิดขึ้นบ้าง ก็สามารถพูดจาทำความเข้าใจกันได้โดย ไม่ยากนัก. การพูดดีจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ทุกคน ที่จะต้องอยู่ ร่วมกัน ต้องสมาคมคบหากัน และทำงานร่วมกันเป็นหมู่เป็นคณะ. ..."

จุฬา 12 ก.ค. 39 "... ผู้ปฏิบัติคนตรีนั้น แม้จะใช้เครื่องดนตรี ต่างชนิด แต่ในการปฏิบัติร่วมกัน จะต้องเทียบเสียงให้ตรงกัน และ ประสมประสานให้สอดคล้องพอดีพอดีกัน. เพลงที่ทำจึงจะ ได้รับ สกมลกล่อม ฟังไพเราะนุ่มนวล. ผู้ปฏิบัติงานก็เช่นเดียวกัน จะต้องคิดให้ เห็นว่างานที่ตนทำนั้น เป็นเพียงงานส่วนหนึ่งของส่วนรวม และงานทุก ด้านทุกสาขา ย่อมสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เป็นปัจจัยส่งเสริมเกื้อกูลกัน และประกอบกันขึ้นเป็นงานส่วนรวมของบ้านเมือง ซึ่งต้องเจริญพัฒนา ไปพร้อม ๆ กัน และให้ทันเทียมกัน. ถ้างานส่วนใดส่วนหนึ่งจะงักล่าช้า อาจพาให้ส่วนอื่นเรรวนไปทั้งกระบวนการได้. ดังนั้น นอกจากจะปฏิบัติ ภาระหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดแล้ว แต่ละคนจะต้องพยายามทำงานของตน ให้ประสานกับงานอื่น ฝ่ายอื่น และบุคคลอื่น พร้อมทั้งระมัดระวัง ปฏิบัติการให้สอดคล้องสนับสนุนกันให้ตลอดด้วย งานทุก ๆ ส่วนจึงจะ ดำเนินไปพร้อมเสมอกัน และทำความเจริญให้เกิดแก่บ้านเมือง ส่วนรวม และบุคคลได้สมบูรณ์. ..."

จุฬา 13 ก.ค. 39 "... ในการปฏิบัติร่วมกันนั้น คนตรีแต่ละชิ้น แต่ละอย่างจะต้องเทียบเสียงให้รู้ที่สูงที่ต่ำ แล้วจะต้องอยู่ในกรอบคือทาง เพลง ท่วงทำนอง และจังหวะอย่างเคร่งครัด. การปฏิบัติคนตรีร่วมกันจึง จะพริ้วพร้อม ไม่ติดขัดหรือหยุดชะงักรวนเร. การทำงานร่วมกันและการ อยู่ร่วมกันเป็นสังคม ก็ไม่แตกต่างกันมากนัก จำเป็นต้องมีกรอบคือ กฎระเบียบให้ทุกคนถือปฏิบัติ อย่างในการทำงานร่วมกัน หากต่างคน ต่างทำตามใจชอบ โดยไม่คำนึงถึงระเบียบวินัย. งานที่ทำนั้นก็ยากยิ่งที่ จะบรรลุผลสำเร็จตรงตามเวลาและเป้าหมายได้. กฎระเบียบจึงเป็นเครื่อง กำกับประคับประคองให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นและประสบ ความสำเร็จอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ทั้งทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมได้ โดยปรกติสุข. ..."

วันเฉลิม 4 ธ.ค. 39 "... ความดีคืออะไรที่ทำให้เรามีความสุข สงบ ความสุขใจแท้ ๆ เป็นผลดี คนที่ไม่ดีเรียกว่าคนเลว คำว่าเลวนั้นก็ยาวกว่า หน่อย คนเลวก็ไม่รู้จะวิเคราะห์ว่าอะไร

คนดีทำให้คนอื่นดีได้ หมายความว่าคนดีทำให้เกิดความดีใน สังคม คนอื่นก็ดีไปด้วย ความเลวนั้นจะทำให้คนดีเป็นคนเลวก็ยาก แต่ เป็นไปได้ ถ้าคนดีเข้มแข็งในความดี จะให้คนเลวมาทำให้คนดีเป็นคน เลวยาก สำคัญอยู่ที่ความเข้มแข็งของคนดี คนเลวมิได้เอากให้คนอื่นเลว เพราะถ้าถ้าคนอื่นเลว คนเลวนั้นแหละจะเดือดร้อน เขารู้ว่าถ้าคนเลวทำให้คนอื่นเลว ก็หมายความว่าคนนั้นจะเบียดเบียนตัวเอง ก็คือ เบียดเบียนคนที่เลวทำให้ยิ่งแย่เข้า ไม่มีใครอยาก ..."

มหิดล 4 ก.ค. 40 "... การงานทุกอย่างทุกอาชีพ ย่อมจะมี จรรยาบรรณของตนเอง. จรรยาบรรณนั้นจะบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร หรือ ไม่ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ยึดถือกันว่าเป็นความดีงาม ที่คนในอาชีพ นั้นพึงประพฤติปฏิบัติ. หากผู้ใดล่วงละเมิดก็อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งแก่บุคคล หมู่คณะ และส่วนรวมได้. เหตุนี้ ผู้ปฏิบัติงานในทุกสาขา อาชีพ นอกจากจะต้องมีความรู้ในสาขาของตนอย่างลึกซึ้ง ชัดเจน และ ศึกษาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอแล้ว ยังจะต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณในวิชาชีพ ของตน ทั้งข้อที่ควรปฏิบัติและไม่พึงปฏิบัติอย่างเคร่งครัดด้วย จึงจะ สามารถประพฤติตนปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ได้รับความเชื่อถือ ยกย่องในเกียรติ ในศักดิ์ศรี และในความสามารถด้วยประการทั้งปวง. ..."

วันข้าราชการ 1 เม.ย. 40 งานของชาตินั้นเป็นงานที่กว้างขวาง ประกอบด้วยงานทุกด้านทุกระดับอันสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องถึงกันหมด โดยแต่ละอย่างต่างต้องอาศัยและเกื้อกูลสนับสนุนกันอย่างสอดคล้องพอเหมาะพอดี จึงจะสัมฤทธิ์ผลที่ทำให้ชาติบ้านเมืองมั่นคงและเจริญก้าวหน้าไปได้. ดังนั้น ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จึงต้องพยายามปฏิบัติตนปฏิบัติงานให้สัมพันธ์ประสานกับบุคคลอื่นฝ่ายอื่นให้ได้.

จุฬา 9 ก.ค. 40 "... ความเป็นบัณฑิต นอกจากจะหมายถึง ได้รับความรู้ความฉลาดสามารถในหลักวิชาแล้ว ยังสังเกตทราบได้ที่ความคิด คำพูด และการกระทำ อีกทางหนึ่ง. ความคิดนั้นสำคัญมาก ถือได้ว่าเป็นแม่บทใหญ่ของคำพูดและการกระทำทั้งปวง. กล่าวคือ ถ้าคนเราคิดดี คิดถูกต้อง ทั้งตามหลักวิชาและคุณธรรม คำพูดและการกระทำก็เป็นไปในทางที่ดีที่เจริญ. แต่ถ้าคิดไม่ดี ไม่ถูกต้อง คำพูดและการกระทำก็อาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียหาย ทั้งแก่ตัวเองและส่วนรวมได้. ด้วยเหตุนี้ ก่อนที่บุคคลจะพูดจะทำสิ่งใด จำเป็นต้องหยุดคิดเสียก่อนว่า กิจที่จะทำ คำที่จะพูดนั้น ผิดหรือถูก เป็นคุณประโยชน์หรือเป็นโทษเสียหาย เป็นสิ่งที่ควรพูด ควรกระทำ หรือควรงดเว้น. เมื่อคิดพิจารณาได้ดังนี้ ก็จะสามรถยับยั้งคำพูดที่ไม่สมควร หยุดยั้งการกระทำที่ไม่ถูกต้อง พูดและทำแต่สิ่งที่จะสัมฤทธิ์ผลเป็นคุณ เป็นประโยชน์ และเป็นความเจริญ. บัณฑิตจึงควรฝึกหัดปฏิบัติตนให้เป็นคนคิดก่อนพูด คิดก่อนทำ จนเป็นปรกตินิสัย จึงจะได้ชื่อว่าประพฤติปฏิบัติตนสมกับความเป็นบัณฑิต ที่คนเขายกย่องเชื่อถือ. ..."

จุฬา 10 ก.ค. 40 "... คำพูดที่กล่าวออกไป หลังจากที่ได้พิจารณาไตร่ตรองอย่างกว้างขวางและรอบคอบแล้ว ย่อมถือเป็นสัจวาจาที่แสดงถึงความตั้งใจจริงที่บุคคลตั้งไว้แก่ตัวและผู้อื่น. ผู้พูดจึงผูกพันบังคับตัวเองให้มั่นอยู่ในสัจวาจานั้น. สิ่งใดที่พูดว่าจะทำหรือจะงดเว้น ต้องทำให้ได้โดยเคร่งครัดและครบถ้วน. หากไม่กลายเป็นคนกลับกลอก ไม่มีความมั่นคงในคำพูดและการกระทำ ทำให้ไม่มีผู้ไว้วางใจ ไม่อาจทำให้งานให้ตนเองประสบผลสำเร็จที่ดีได้. ผู้หนักแน่นในสัจจะ พูดอย่างไร ทำอย่างนั้น จึงจะได้รับความสำเร็จ พร้อมทั้งความศรัทธาเชื่อถือ และความยกย่องสรรเสริญจากคนทุกฝ่าย. การพูดแล้วทำ คือพูดจริงทำจริง จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมเกียรติคุณของบุคคลให้เด่นชัด และสร้างเสริมความดี ความเจริญ ให้เกิดขึ้นทั้งแก่บุคคลและส่วนรวม. ..."

ขอนแก่น 17 ธ.ค. 41 "... เมื่อสำเร็จและออกไปปฏิบัติหน้าที่ที่การทำงานด้วยตนเอง บางคนอาจรู้สึกว่าเขาอยู่ข้างที่ ไม่มีครูบาอาจารย์คอยประคับประคองชี้แนะ. ความจริงข้อนี้มิใช่เรื่องที่ควรวิตกกังวลให้มากเกินไป เพราะงานที่ท่านจะ ไปทำนั้นปรกติมิใช่งานที่จะทำคนเดียว หากจะต้องร่วมมือกับผู้อื่นฝ่ายอื่นอีกมาก. บรรดาผู้ร่วมงานเหล่านั้น ย่อมมีทั้งผู้มีความรู้ความสามารถมากกว่าและผู้มีความรู้ด้อยกว่าแต่มาด้วยกัน ประสพการณ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้มิอาจ ไร ที่ท่านจะนับถือเป็นผู้ในอันที่จะเรียนรู้และขอคำปรึกษาได้เป็นอย่างดี. อีกอย่างหนึ่ง การทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้น ที่จะให้เป็นไปโดยราบรื่น ปราศจากปัญหาข้อขัดแย้งย่อมเป็นไปได้ยาก เพราะคนจำนวนมากย่อมมีความคิดความต้องการที่แตกต่างกันไป มากบ้าง น้อยบ้าง. ท่านจะต้องรู้จักอดทนและอดกลั้น ใช้อภัย ไม่ใช้อารมณ์ ปรีกษากัน และโอนอ่อนผ่อนตามกันด้วยเหตุผล โดยถือว่าความคิดที่แตกต่างกันนั้น มิใช่เหตุที่จะทำให้เป็นข้อขัดแย้งได้เพียงเพื่อเอาแพ้เอาชนะกัน แต่เป็นเหตุสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความกระจ่างแจ้งทั้งในวิถีทางและวิธีการปฏิบัติงาน. ..."

วันเฉลิมฯ 4 ธ.ค. 40 "... ยังไม่ได้พูดถึงคำที่เคยพูดทุกครั้ง ก็ต้องสามัคคีกัน. ต้องไม่ปากกันมากเกินไป. แต่ว่าไม่ได้หมายความว่า จะต้องทำแบบที่บางคนนี้จะทำ. จะต้องให้ทุกคนมีโอกาสทำงาน ทำงานตามหน้าที่. เมื่อทำงานตามหน้าที่แล้ว ก็ต้องหวังดีต่อผู้อื่น. นี่เป็นหลักที่สำคัญ. ต้องทำงานด้วยการเห็นอกเห็นใจกันและทำด้วยความขยันหมั่นเพียร. ..."

วันเฉลิมฯ 4 ธ.ค. 41 "... การที่ได้ทำความเจริญหรือความสุขแก่ประชาชนและประชาชนนั้น มิได้เป็นงานของผู้หนึ่งผู้ใดที่จะปฏิบัติได้ ต้องร่วมมือกัน. ผู้ใดมีความรู้ทางใดก็ควรจะใช้ความรู้ความสามารถนั้น เพื่อสร้างความมั่นคง. ถ้ามีหลายคนที่มีความรู้อย่างเดียวกัน ก็ต้องร่วมมือกัน. บางคนมีความรู้เหมือนกันแต่ความเห็นต่างกัน ดังนั้นจะต้องปรึกษากันมากกว่าที่จะเถียงกัน. คำว่าปรึกษากับคำว่าเถียงนี้ต่างกัน. คำว่าเถียงใช้แต่อารมณ์ คำว่าปรึกษาใช้ปัญญา. ถ้าสามารถที่จะใช้ปัญญาปรึกษากัน จะได้คำตอบ เพราะว่าความจริงนั้นมีอันเดียว. ความเท็จมีหลาย หรือทางที่ผิดมีมากมาย แต่ความจริงทางที่ดี ส่วนมาก เป็นทางเดียวที่จะสามารถนำพาสู่ความสำเร็จ. ..."

วันข้าราชการ 1 เม.ย. 42 ความเจริญของประเทศชาติเป็นความเจริญส่วนรวม ซึ่งเกิดจากผลงานหรือผลของการกระทำของคนทั้งชาติ. ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน ควรจะได้คำนึงในข้อนี้ให้มาก พิจารณาให้เห็นความสำคัญของผู้อื่น ให้อภัยกับผู้อื่น ใช้ความมีเหตุผลและความร่วมมือกัน ในการปฏิบัติบริหารงานทั้งปวง เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนเอง และจรรโลงประเทศชาติของเราให้ดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไป.

วปอ 14 พ.ย. 45 "... ท่านทั้งหลายล้วนแต่เป็นผู้ปฏิบัติบริหารงานระดับสูงของหน่วยงานต่าง ๆ การประพฤติปฏิบัติของท่านทั้งในทางส่วนตัว ทั้งในทางหน้าที่การงาน จึงมีความสำคัญอย่างมาก เพราะผู้ได้บังคับบัญชาเขามองว่า ท่านเป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้นำ. ถ้าท่านประพฤติดี และปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความเข้มแข็งรับผิดชอบ ก็จะเกิดเป็นการนำที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดี และเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาประพฤติปฏิบัติตาม ก็จะบังเกิดผลให้ทั้งหน่วยงานเกิดสมรรถภาพอันเข้มแข็ง แข็งแกร่ง สามารถปฏิบัติภารกิจให้บรรลุผลผลิตได้ทุกกรณี. จึงขอให้ทุกคนได้ตระหนักในหัวข้อนี้ให้มาก และมุ่งประพฤติตัวปฏิบัติงานตามที่ได้พิจารณาเห็นชัดแล้วว่า ดีจริง ถูกต้อง เทียบตรง ตามเหตุผลและความ เป็นธรรมชาติให้ต่อเนื่องยั่งยืนตลอดไป. ..."

วันข้าราชการ 1 เม.ย. 46 ข้าราชการไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดระดับไหน มีหน้าที่อย่างไร ล้วนแต่มีส่วนสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินทั้งสิ้น ทุกคนทุกฝ่ายจึงไม่ควรจะถือตัวแบ่งแยกกัน หากต้องยกย่องนับถือให้เกียรติกัน สมควรสมานร่วมมีร่วมความคิดกันให้การปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีเอกภาพ และได้ผลที่พึงประสงค์สมบูรณ์พร้อมทุกส่วน

วันข้าราชการ 1 เม.ย. 48 ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องรู้ตระหนักเนในการสละ อันได้แก่การสละสำคัญสองประการ คือสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ยิ่งใหญ่และเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัวประการหนึ่ง กับสละความคิดจิตใจที่ตำราต่าง ๆ อีกประการหนึ่ง จึงจะเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของคนทั้งปวง และสามารถดำรงตำแหน่งหน้าที่อย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรีและมีความเจริญมั่นคงตลอดไป.

ครองราช 60 ปี 9 มิ.ย. 49 “...คุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรัก ความสามัคคี ที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและ พัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันมาได้ตลอดรอดฝั่ง. ประการแรก คือการที่ทุกคนคิด พูด ทำ ด้วยความเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน. ประการที่สอง คือการที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงานประสานประโยชน์กัน ให้งานที่ทำสำเร็จผล ทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่น และแก่ประเทศชาติ. ประการที่สาม คือการที่ทุกคนประพฤติปฏิบัติ ตนอยู่ในความสุจริต ในกฎกติกาและในระเบียบแบบแผน โดยเท่าเทียม เสมอกัน. ประการที่สี่ คือการที่ต่างคนต่างพยายามทำความคิดความเห็น ของตนให้ถูกต้องเที่ยงตรงและมั่นคงอยู่ในเหตุในผล. หากความคิดจิตใจ และการประพฤติปฏิบัติที่ลงรอยเดียวกันในทางที่ดีที่เจริญนี้ ยังมีพร้อม มวลอยู่ในภายในใจของคนไทย ก็มั่นใจได้ว่าประเทศไทยจะดำรง มั่นคงอยู่ตลอดไปได้...”

วปอ 10 พ.ค. 50 “...ผู้ที่ผ่านหลักสูตรการศึกษาจากสถาบันการ ศึกษามั่นคงขั้นสูงมาแล้ว จัดว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง ทั้ง ในหลักวิชาและกระบวนการปฏิบัติ. ท่านทั้งหลายจึงควรตั้งใจให้แนบ แน่ ในอันที่จะร่วมกันปฏิบัติบริหารงานทุกอย่างให้สอดคล้องเกื้อกูลกัน โดยเต็มกำลังความสามารถ. อีกประการหนึ่ง ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้นำของหน่วยงาน การประพฤติตัวปฏิบัติงานของท่าน ย่อม มีความสำคัญอย่างมาก. ถ้าท่านประพฤติดี ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความ ซื่อสัตย์รับผิชอบ ก็จะเกิดเป็นการนำที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดี ให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ประพฤติปฏิบัติตาม. สิ่งของแต่ละคนแต่ละหน่วยงาน ปฏิบัติ ก็จะต้องประกอบส่งเสริมกัน ให้งานส่วนรวมของชาติดำเนินไปสู่ เป้าหมายที่พึงประสงค์ คือความมั่นคงปลอดภัยของบ้านเมืองและความ วัฒนาผาสุกของประชาชน...”

วันข้าราชการ 1 มิ.ย. 55 งานราชการทุกอย่าง ไม่ว่าจะเล็กหรือ ใหญ่ ง่ายหรือยาก ย่อมมีความสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินด้วยกันทั้งสิ้น อีกทั้งงานทุกด้านทุกสาขาย่อมสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เป็นปัจจัยเกื้อกูล ส่งเสริมกันและกันอยู่. ข้าราชการทุกคน ทุกฝ่าย ทุกระดับ จึงต้องไม่ถือ ตัวแบ่งแยกกัน หากต้องพิจารณาให้เห็นความสำคัญของคุณและกัน แล้ว ร่วมงานประสานสัมพันธ์กัน ด้วยความเป็นมิตร ด้วยความเข้าใจเห็นใจ กัน และด้วยความเมตตาปรองดองกัน. งานของแผ่นดินทุกส่วน จักได้ ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมเสมอกัน และยังประโยชน์ที่พึงประสงค์ คือ ความเจริญมั่นคง ให้เกิดแก่บุคคล แก่งาน และแก่ส่วนรวมได้แท้จริง.

ร้อยตำรวจ 25 ก.พ. 52 “... นายตำรวจนั้นเป็นผู้มีอำนาจ มีเกียรติ และมีความรับผิดชอบสูง เพราะเป็นทั้งกำลังและผู้นำในการพิทักษ์ คุ้มครอง พร้อมทั้งเสริมสร้างความสงบสุข ความเรียบร้อย และความ ปลอดภัยให้แก่ประชาชน. การที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้สำเร็จด้วยดี ได้ นอกจากนายตำรวจจะต้องมีขีดความสามารถสูงแล้ว ยังต้องได้รับความ ร่วมมือจากผู้ที่บังคับบัญชาเป็นอย่างดีด้วย. เพราะฉะนั้น นายตำรวจ ทุกคนจึงต้องประพฤติตนปฏิบัติงานให้เป็นแบบอย่างที่ดี และต้องสร้าง ขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง ด้วยการแบ่งปันอำนาจ ความรับผิดชอบ และความดีความชอบที่มี ตามสมควรแก่ตำแหน่งหน้าที่ ความรู้ความสามารถ และผลสำเร็จของงาน. เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาศรัทธา เชื่อถือในผู้นำและมั่นใจว่างานที่ทําจะไม่เหน็ดเหนื่อยสูญเปล่าก็จะให้ ความร่วมมือโดยเต็มใจ และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ โดยเต็มกำลัง. งานทุกส่วน ของตำรวจก็จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตำรวจแต่ละคนก็จะ เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ประชาชนก็จะอยู่เย็นเป็นสุข และ ประเทศชาติก็จะมีความมั่นคงได้อย่างแน่นอน...”

วันข้าราชการ 1 มิ.ย. 56 งานของแผ่นดินนั้น เป็นงานส่วนรวม มีผลที่กว้างขวาง เกี่ยวข้องกับบ้านเมืองและบุคคลทุกคนทุกฝ่าย. เมื่อเป็น งานส่วนรวมและมีผลเกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ อัน เนื่องมาจากความคิดเห็นไม่ตรงกัน ก็ย่อมเกิดขึ้นบ้างเป็นปกติ ธรรมดา. ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน ตลอดจนทุกคนทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงต้องมีใจที่หนักแน่นและเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น ที่แตกต่างแม้กระทั่งคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีสติ ใช้ปัญญาและเหตุผล เป็นเครื่องปฏิบัติวินัย โดยถือว่าความคิดเห็นและคำวิพากษ์วิจารณ์ นั้น คือการระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลายจากทุกคน ทุกฝ่าย เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติบริหารงานและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้งานทุกส่วนทุกด้านของแผ่นดินสำเร็จผลเป็นความเจริญมั่นคงแก่ ประเทศชาติและประชาชนอย่างแท้จริง.

วันข้าราชการ 1 มิ.ย. 58 งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน มีผล เกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ของบ้านเมืองและประชาชนทุกคน. งานทุกอย่างจึง ต้องมีผู้ปฏิบัติและมีผู้รับช่วง เพื่อให้งานดำเนินต่อเนื่องไปไม่ขาดสาย. ดังนั้น ผู้ปฏิบัติบริหารงานราชการทุกฝ่ายทุกระดับ จึงไม่ควรยกเอาเรื่อง ใครเป็นผู้ทำมาก่อน หรือใครเป็นผู้รับช่วงงาน ขึ้นเป็นข้อสำคัญนัก จะต้องถือประโยชน์ที่จะเกิดจากงานเป็นหลักใหญ่ แล้วร่วมกันคิดรวบรัดกัน ทำด้วยความอุตสาหะเสียสละ และด้วยความสุจริตจริงใจ. งานทุกอย่างจึง จะดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด และสำเร็จผลเป็นประโยชน์ได้ แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป.